

Posam. štev. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

„Tabor“, izhaja vsak dan, razen
nedej in praznikov,
datumom naslednjega
meseca po pošti D 12
zema D 20.50, dostava
Din 14.—, na izkaznice D 12.—

„NARODNI LIST“ (četrtkova štev.
„Tabora“) se narača kot tednik
in stane mesečno 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din

Naročnina se plačuje v naprej.

Posl. štev. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

BOR

(NARODNI LIST)

Posam. štev. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Jur-
čičeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban številka 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4
prilijže desno. — Telefon št. 24.
SHS poštno-ček. račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.853.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inscratne cene po dogovoru.

Leto: IV (II).

Maribor, četrtek 19. aprila 1923.

Štev: 88 (16).

Kakšen sporazum je edino mogoče?

Maribor, 17. aprila.

Zadnje tedne je vsa javnost z napeto pozornostjo pričakovala izida pogajanj med radikali na eni strani ter Radič-Korošec-Spahovim protidržavnim blokom na drugi strani. Tik pred sestankom narodne skupščine so že zapela trobente našega klerikalnega in deloma celo beograjskega časopisja: hozana, sporazum je tu. Toda že dan pred sestankom narodne skupščine so stali optimisti razočarani pred dejstvom, da je Radič na svoji skupščini v Zagrebu na najhujši način grdil radikale, s katerimi je še dan poprej prijateljsko sedel skupaj v Zagrebu, za magarce in trobente. Na drugi strani smo isti dan imeli čast izvedeti, da je radikal-ski poslanski klub odklonil pogoje, katere je Radič stavil za sporazum. In tako se je 16. tm. sestala narodna skupščina pred gotovim dejstvom, da je sporazum razbit in da smo še globlje v državni krizi.

Zanimalo nas bo, kakšne pogoje je Radič stavil: 1. ustavi se izvajanje vidovdanske ustave, 2. v teku 6 mesecev se sporazumno določi tekst za revizijo ustave in se izvrše volitve za novo ustavotvorno skupščino, 3. revidirana ustava vzpostavlja na Hrvatskem bansko čast, katero dobi član kraljevskega doma; Hrvatska dobi svojo avtonomijo, svoj ministrski svet in instalacija bana se izvrši slovesno v Zagrebu.

To so glavne točke Radičevih zahtev, katere je podal pri pogajanjih radikal-cem. A že na nedeljski skupščini je na vse to pozabil in je »slovesno«
proglasil, da hrvatski republikanski narod kraljevske vlade v Zagrebu ne more pripoznati, da Hrvati ne morejo dajati kraljevski vladi vojakov, da za Radičevce ne obstoja kraljestvo SHS, ampak samo ozemlje, stvorjeno z voljo Evrope brez vprašanja hrvatskega naroda itd. Debelo so gledali v Beogradu, ko so telefonske zveze prinašale vesti o tej najnovejši Radičevi hajdučiji.

Dejstvo, da se je zarota proti vidovdanski ustavi sama v sebi udušila, kaže, da so v narodu močnejše one sile, ki branijo temelje države, nego one, ki jih hočejo razrušiti. To dejstvo je pa dalje tudi dokaz, da ne morejo uspevati sporazumi, ki niso idejni, ampak le navidezni in ki bi imeli služiti le interesom posameznih strank, ne pa interesom države. Radičev govor na njegovi nedeljski skupščini dokazuje, kakšen prepad loči prijatelje države od onih, ki hočejo njene temelje porušiti in ustvariti nekakšno megljeno hrvatsko republiko v okvirju monarhije s kraljem na čelu, ki bi naj bil samo nekakšen zunanji znak te »mednarodne zajednice«
hrvatske republike s srbsko kraljevino.

Vsi dozdajni poskusi »sporazumevanja«
z Radičem izven parlamenta dokazujejo pa tudi, da je vsak tak poskus že v naprej obsojen na neuspeh. Razgovori, ki so jih imeli dozdaj z Radičem že Protić, zemljoradniška stranka, Jaša Prodanović v imenu jugoslov. republikanske stranke, dr. Drinković, dr. Tomljenović, gospodje od »Slobodne Tribune«
in končno sam Pašić, in ki so se vsi vrtili izven parlamenta, niso mogli uspeti, ker je Radič vse skupaj vodil za nos, hoteč utrditi samo svoje in stališče svoje stranke. Nemogoč je sporazum s človekom, ki samo zanika, ki zanika državo, ki se hoče razgrajati proti razgrajevanju. Radič je v Beogradu, kjer se je ustanovila, povdarjajoč, da je sporazum z njim mogoč samo, če kapitulira država pred Radičem ali Radič pred državo. Slednje

Kralj hoče razčiščenje položaja.

Demokratski voditelji v avdienci. — Dr. Korošec naznanja svoj odhod iz Beograda za slučaj radikalsko-demokratske vlade.

Beograd, 18. aprila. Včeraj je pričela oficijelna razrešitev krize. Prvi je bil sprejet v avdienci pri kralju začasni predsednik narodne skupščine dr. Peleš. Priporočal je kralju, naj poveri sestavo vlade Pašiću kot predstavniku najmočnejše parlamentarne stranke. V svrhu točnejšega pregleda situacije bi bilo priporočljivo zaslišati vse voditelje posameznih političnih skupin. To je kralj tudi storil. Dopoldan je bil pozvan na dvor bivši predsednik narodne skupščine dr. Edo Lukinič, ki je priporočal kralju radikalno-demokratsko koalicijsko vlado, v kateri bi imeli demokratje večino. — Stojčec na stališču vidovdanske ustave, bi z močno roko posegli v današnji nejasen in zamotan politični položaj in ga razbistrili. Dr. Lukinič je prepričan, da bi bila taka koalicija možna in bi ne prejudicirala niti radikalni, niti demokratski stranki. Koalicija pa bi ne smela stati na prejšnji podlagi. Ljuba Davidović, ki je bil nato pozvan na dvor, je povdarjal, da se hrvatsko-srbskega spora ne sme prezreti in omalovaževati. Z izvedbo zakonov in dobro upravo bi morala vlada dokazati narodu, da je država resnično njegova last. Še le to bo dovelo do boljšega razvoja našega političnega in gospodarskega življenja. Do tega časa pa je treba najti način, ki bi odstranil plemenski boj, ki vlada sedaj v državi. Nasproti vsem trem je pokazal kralj voljo in nagnjenje, da se položaj čimprej po možnosti še tekom tega tedna razčisti.

Beograd, 18. aprila. Dr. Korošec je izjavil novinarjem, da je sporazum potreben in da se moramo sporazumeti, če hočemo imeti v naši državi red in delo. Govoru Stjepana Radiča se pripisuje več važnosti kot si je faktično zasluži. Zaradi agitacijskega govora bi se ne smelo napraviti križa čez tako veliko in važno

vprašanje kakor je vprašanje sporazuma. Kaj vse se je govorilo o Radiču v Beogradu in vendar ni bil ujaljen. (Pa še kako ujaljen. Čitaj »Slobodni dom«, Op. ured.). Mi, Radič in Spaho smo stopili v zvezo, da se medsebojno podpiramo glede izvršitve našega programa. Če smo stopili v blok, smo prevzeli izvestne obveznosti in teh se bomo tudi držali, ker smo lojalni in parlamentarni. Če ne pride do sporazuma, bomo zapustili Beograd. Ako bi radikali stopili v koalicijo s Pribečevićem, jo bomo razdejali. Vsakdo ve, da smatramo Pribečevića za izizvanje.

Beograd, 18. aprila. »Tribuna«
objavlja sledečo izjavo g. Spahe: V slučaju, da bi se vladni program ujemal s programom naše stranke, bi se mi sporazumeli z radikali. To, ali ostanemo v parlamentu ali ne, ni nikakor odvisno od Zagreba. Mi se upiramo zaradi napadov na našo vero in našo varnost, ki ogrožajo naš obstoj. Program naše stranke in program slovenskih klerikalcev sta si precej podobna in bomo skrbeli, da delamo tudi v bodoče sporazumno z njimi. Toda politični položaj je tako nejasen, da sploh ne moremo reči nič gotovega, kako se bomo držali in ali bomo tudi v bodoče delali skupno s klerikalci.

Beograd, 18. aprila. Kakor se doznava v poučenih krogih, bo Pašić danes pozvan na dvor, kjer bo naslovil nanj kralj enak apel, kakor ga je na demokrate. Od te avdience je tudi odvisno, ali bo krona Pašiću ponovno poverila mandat za sestavo vlade. V političnih krogih vlada mnenje, da je to možno, vendar pa bi bil Pašić v tem slučaju vezan na zelo kratek rok. Sestaviti bi se morala koalicijska vlada z zelo kratkim programom. Vlada bi imela ob enem značaj volilne vlade.

Kraljica in kraljica-mati v Bakru.

Bakar, 18. aprila. Včeraj popoldne ob 17. uri sta dospeli v Bakar Nj. Vel. kraljica Marija z materjo-kraljico. Pripeljali sta se v dvornem vozu, ki je bil priklopljen osebnemu vlaknu. Vse postaje do Bakra so bile okrašene z zastavami. Na kolodvoru v Bakru sta bili sprejeti od zastopnikov vojaških in civilnih oblasti. S kolodvora sta se v avtomobilu

odpeljali v mesto. Ko sta ob obali izstopili, so oddale vojne ladje, ki so v pristanišču, več strelcev. V mestu samem so pripravili svečani sprejem, pri katerem je sodelovalo dijaštvo in slušatelji vojne mornarske akademije. Kraljici sta se podali na krov parnika »Karadjordjević«. Prenočili sta v Bakru, danes pa sta odpotovali dalje v Dubrovnik.

—□—

Bolgarski-grški spor v Traciji.

Sofija, 17. aprila. Bolgarske obmejne oblasti poročajo, da prihajajo iz Tracije vedno novi transporti beguncev, ki beže pred zasledovanjem in zatiranjem s strani Grkov. Zapustili so svoje domove in vse svoje premoženje ter odnesli le golo življenje. Iz vesti, ki prihajajo od oficijelnih strani, je razvidno, da je bila večina bolgarskega prebivalstva iz svojih naselbin siloma odtirana in deportirana na grške otoke okoli Dedeagača, kjer dobivajo moški, ženske in otroci brez razlike dnevno le 150 gramov kruha in nobene druge hrane.

V Avstriji zopet Seiplov kabinet.

Dunaj, 17. aprila. Parlament je 100 proti 59 glasovom socijalnih demokratov ponovno izvolil dr. Seiplov kabinet. Iz dosedanjega kabineta sta vsled skrčenja izločena minister za pravosodje in minister železnice. Mesto dosedanjega trgovskega ministra, veleniškega poslanca Krafta, prevzame dr. Schnerf.

Mussolini in klerikalci.

Rim, 17. aprila. Klerikalni stranki (popularcem) pripadajoči člani vlade so tekom razgovorov z Mussolinijem spavili svoja mesta na razpolago, ker je Musso-

lini zahteval, naj zavzame parlament do 20. t. m. odločno stališče proti sklepom kongresa popularcev. Izjavili pa so, da bodo ne glede na nadaljni razvoj dogodkov podpirali vlado. Mussolini se jim je zahvalil za obljubljeno podporo ter si pridržal nadaljne ukrepe.

Vlom v švicarski konzulat v Varšavi.

Varšava, 17. aprila. V minuli noči je bil izvršen vlom v tukajšnji švicarski konzulat. Vlomilci so odnesli 17 milijonov poljskih mark in 400 švicarskih frankov. O storilcih ni nobenega sledu. Oblasti so uvedle obširno preiskavo, ki pa je doslej ostala brezuspešna.

Velika zarota Ircev v Londonu.

London, 17. aprila. Londonska policija je odkrila zaroto irskih vstašev, ki je nameravala v Londonu izvršiti več umorov, predvsem na osebah javnega življenja, nadalje razdrti vodovod in električne napeljave. V načrtu so imeli zarotniki tudi požige javnih poslopij, skladišč in rope največjih bank. Vsa ta zločinska podjetja bi se imela izvršiti ob istem času v vseh večjih mestih v Angliji.

—□—

je bilo za vsakogar, ki Radiča pozna, izključeno, prvo pa nemogoče.

Mogoč je torej eden edini način sporazuma: Radičevci morajo prenehati se smatrati za posebno kasto s kakšnimi predpravicami, kateri se ni treba pokoravati državnim zakonom. Priti morajo v parlament (narodno skupščino), kjer se sestanejo z ostalimi predstavniki naroda, Srbi, Hrvati in Slovenci. Tam imajo priliko, se sporazumevati kot stranka s stranko. Tam lahko iščejo zaveznike za izvedbo svojih idej in lahko dosežejo tudi spremembo, ako dobe na svojo stran večino poslancev. Priznati pa morajo, da država obstoji z vsemi napravami in s kraljem na čelu, priznati morajo tudi veljavnost dozdajnih zakonov, ki jih je sklenila večina narodne skupščine, katere pa lahko oni ravnotako z novo večino podrejo in sklenejo druge. Dokler pa Radičevci ne priznajo načela, da v parlamentarni državi odloča parlamentarna večina, dotlej je nemogoče z njimi vsako sporazumevanje.

To so dokazali vsi dozdajni poskusi. Radičevci zahtevajo kapitulacijo države in zrušenje temeljev, na katerih stoji. Proti taki zahtevi pa je na mestu samo odločna borba vseh onih, ki so prijatelji države.

Nova vlada v Nemčiji?

(Pismo iz Berlina).

Položaj se razvija zelo naglo. Jasno se kaže, da vlada ni izpolnila svojega programa in da si v danem položaju ne zna pomagati. Z leve in desne prihajajo glasovi, zahtevajoči aktivno politiko, in če ne bo kmalu odločitve, bodo odnesli največ dobička komunisti in fašisti. Ljudstvo zahteva novo vlado in novo politiko. Še nedavno so bili vsi edini v tem, da mora Nemčija vztrajati v odporu proti »usurpatorju«, ki je zasedel Porurje. Ker pa se gospod Poincaré ne da motiti od nemških protestnih ust in dela smotreno po svojem načrtu, so Nemci uvideli, da s svojim odporom uničujejo zgolj samega sebe. Od vseh strani je slišati: pogajajmo se in rešimo, kar je mogoče rešiti si! Nemčija je neprickovano občutila, da je osamljena.

Amerika, v katero so polagali Nemci največ nadej, ne intervenira in se omejuje na to, da posluša nazore obeh strank. Toda proti Franciji ne bo nastopila nikdar.

Anglija, ki je tako dolgo koketirala z Nemčijo, je v zadnjem času krepkeje strnila svoje vezi s Francijo in menda je to vzrok, da francoske akcije povsem svetu rastejo.

Mussolini čaka, vendar pa ve že v naprej, kako se bo odločil.

Edini izhod je nova vlada, vlada, ki bo stavila sprejemljive predloge.

Bolje je, če se Francija sporazume z Nemčijo, kakor da se sporazume z Francijo in Anglijo. Cuno je izjavil, da je pogoj za pogajanja izpraznitev Porurja in pridno dementira vesti o novih reparacijskih načrtih. Medtem pa jih finančni minister Hermes resno pripravlja in jih morda že bližje dni predloži — zaenkrat seve neoficijelno. Da pa bi res bilo kaj izgleda na uspeh, morajo biti nemške ponudbe take, da se bo Francija lahko pogajala. V Cunoji vladi pa ni nikogar, ki bi ponudil toliko, da bi zares učinkovalo. Torej mora nastopiti nova vlada z novimi ljudmi in povedati številko. Industrijski krogi bodo uvideli, da ne morejo ničesar doseči z odporom in zato se je Stinnes že postavil proti Cunoji in izjavil, da se ni nikdar strinjal z njegovo politiko.

Seveda se je Stinnes strinjal z njim in je delal s Cunojo vlado za iste cilje; š danes to taji, tedaj je to znamenje, da po tej poti ne more dalje. Danes je čuna s tem, da bodo stopili z »ado«

cialisti, ki so že v stikih v francoskimi krogih.

Stinnes, član »Deutsche Volkspartei«, je obrnil jadra proti vetru in je izjavil, da je njegova stranka voljna storiti vse, kar se da storiti. Položaj v Porurju postaja dan za dnem težji in zapletenejši. Socialne težkoče so vedno večje in prizadeto prebivalstvo ima do vlade tudi večje zahteve. Industrija se je odločno preobčila neznanju, odkar vlada ne dovoli nadaljnjih kreditov za odporno akcijo. Minule dni so se vršila pogajanja med strankami. Cuno je izjavil ponovno, da vztraja na izpraznitvi Porurja. To pomeni, da ne bo pogajanj, dokler bo Cuno kancelar na drugi strani pa pomeni, da Cuno ne bo dolgo kancelar.

Glede nove vlade čisto navajajo ime Stressemann. Zastopani bi bili tudi socialisti, dasi je težko reči, kako daleč bi bili mogli sprazniti z njim. V kratkem je pričakovati senačne obločitev. (České Slovo).

Najboljše zdravilo proti komunizmu.

Kaj mislite, kdo ga je iznašel? Iz Bolgarije prihaja sledeča vest:

Ministrski predstojnik Stambolijskij, ki je uvedel v Bolgariji kmetijski socializem, to je taki družabni red, da odločujoče izključno le koristi kmetičke večine, se je naveličal večnega vpitja komunistov. Komunistov je namreč veliko manj nego poljedelcev, toda komunisti mislijo, da mora biti samo po njihovem, drugače pa da je država za nič — zato vpijejo o »diktaturi proletarijata« in o uvedbi komunistične vlade po ruskem vzoru. Ker pa bolgarski kmetje komunizma nečejo — znano jim je namreč, kako je v Rusiji, kjer milijoni kmetov poginjajo od gladi, komunistični mogotci pa pošiljajo denar in celo živila v Nemčijo — zato je predsednik Stambolijskij sklenil, da komuniste ozdravi. Priznati mu je treba, da si je izbral najhujši strup proti tej bolezni, toda njegovo zdravilo bo bolj pomagalo kakor vsi zakoni proti komunizmu.

Stambolijskij je baje odredil, da bo država komuniste prisilila živeti komunistično. Kdor je komunist in hoče komunistični red — dobro, naj ga najprej preskusi na samem sebi, zakaj govoriti je lahko, delati pa mnogo težje! V sleherni vasi, kjer je vsaj deset komunistov, bo njihovo zasebno imetje združeno in vsi bodo morali na njem gospodariti in delati, vsi bodo dobili enake deleže skupnega pridelka. Preskusiti bodo morali tudi druge dobre strani komunističnih načel.

Če bo Stambolijskij to storil, tedaj bo prijel gnili komunistični zob pri korenu in temeljito iztrezil boljševiške pristake. Kajti stvar je taka: Govorijo res, govorijo lepo! Tudi pisati se da na dolgo in široko in dokazovati, da lahko le na komunističnih načelih nastane zemeljski paradiz. Toda noben komunističen pristak ne živi in neče živeti komunistično.

Vaška politika in modrost.

(Avtonomija, federacija, prava pot). Nedeljo popoldan je obiskal kmeta Svetovida Žulja njegov politični prijatelj Svobodan Duh. Sčasoma je došlo tudi nekaj sosedov, ki so namigavali Žulju, naj gospoda Duha, ki je naprednjak, poščegeta z volilnimi kroglicami iz druge skrinjice.

Žulj: Ouj, prijatelj Duh, naše kroglice pa le niso bile zastoni, prinesle nam bodo obljubljeno avtonomijo. In kakor se sedaj čuje in piše, jo bodeta dr. Korošec in Radić preustvarila v federacijo na Donavi.

Duh: Lahko, da bo po tvojem. Bo pač na fedrah ali pa na vodi, kakor falska elektrarna na Dravi.

Žulj: Nikdar na Dravi, na Donavi bo.

Duh: Saj ne ugovarjam. Gotova stvar je, da jo bodeta od Osijeka naprej proti Budimpešti in Dunaju tiščala po Dunavu in ob Dunavu. Zato treba ogromnih sil, katerih Radić in dr. Korošec nimata. Na pomoč jima morajo priti Ogrska, avstrijska republika in Bavarska. Sam papež bo moral iz zlate omarice sv. Petra neprehoma deliti obilni blagoslov podjetju, katerega nameravajo po milosti božji krstiti na ime »katoliška podonavska federacija«. Spretna tetka Anglija

Spomnimo se »komunistov«, ki smo jih imeli po prevratu tudi med nami: Človek bi mislil, da se bodo ti ljudje razločevali od drugih, da bodo opustili razne »buržujske« navade, da bodo žrtvovali svoje imetje za druge itd. Nič od vsega tega! Ti apostoli novega paradiza so hodili nepo oblečeni po kavarnah in gostilnah, pili črno kavo in kadili fine cigarete; njihove družine so živele tako kakor buržujske, mnogi so si napravili celo premoženje, postali so hišni posestniki — četudi morda s kako »praktično« ženskotvijo — skratka: bili so krvavi pod kožo kakor vsi drugi in z nobenim svojim dejanjem niso pokazali, da so res pioniri srečnejše bodočnosti delovnega ljudstva. Ampak govorili so moj Bog in pisali, da je zaslepljeni buržuj kar strmel in zijał nanje. Tako delajo tudi še danes in enako postopajo v Rusiji. Ko je Čičerin dospel na genovsko konferenco, so ga vsi hoteli videti: ljudje so si mislili, da je res čisto drugačen človek, vse to pa, seveda pod mogočnim vplivom komunističnega besedičenja. Razočaranje je bilo splošno. Čičerin je nosil najmodernejši frak, bil je po pravilih obrt in na rokah so mu blesteli dragoceni prsteni.

Kaj drugega bi bilo, če bi se te ljudi prisililo, da bi živeli tako kot govore in oznanjajo drugim. V Ameriki je bile in je še danes več komunističnih naselbin, ki so nastale iz verskih nagibov in kjer so se ljudje odločili živeti strogo po komunističnih načelih. Nekatere naselbine so propadle, ker so bili sinovi drugih misli kot očetje, nekatere še životarijo ali pa se preurejajo na novih načelih. Klobuk dol pred njimi! Kdor z dejanjem pokaže, da je dosleden svojemu prepričanju, je vreden vse časti.

Naši komunisti so seveda vzvišeni nad tem, da bi začeli praktično — na samem sebi — izvajati načela novega družabnega reda. Njihovo delo obstoja v tem, da zanikujejo vse, kar delajo drugi — vse je ničvredno, buržujsko in kapitalistično, treba je, da dobe diktaturo oni in samo oni, pa bo paradiz tu!

Stambolijskij je izbral pravo zdravilo. Če je še pri nas kaj komunistov, naj se združijo in naj začno na samem sebi izvajati prva komunistična načela. Mi bomo opazovali njihov praktičen komunizem in se bomo nemara še navdušili zanj, pa bomo vsi komunisti.

To, kar velja za komuniste, naj velja tudi za vse druge, ki nam pridigujejo o novem življenju. Le na delo, prijatelji, pa ne z besedami, ampak z dejanji! In — najprej začnite pri sebi, zakaj tudi Bog je najprej ustvaril brado sebi, potem šele drugim!

Naša morska obala od 600 km je brez obrambe! Snujamo »Jadransko Stražo«!

bo babica, gospa Francija krstna botra, zlatokrila Amerika pa bo blagohotno dovolila solcu, do obseva evropskega novorojenčka, kadar bo dan in kadar bo jasno.

Žulj: Norčuješ se in to tako, da te prav nič ne umem.

Duh: Kdor živi v slepoti, me ne more umeti.

Žulj: Povej no, bomo videli, kaj bo. Glej, tudi drugi so radovedni, posebno ti-le moji sosede, ki so glasovali z menoj za avtonomijo.

Duh: Ti in ti-le tvoji brateci čitate s svetopisemskim strahom božjim edinole »Gospodarja« in »Stražo«, katerima na slepo vse verjamate. Vsaka moja beseda, vsak dokaz je bob v steno.

Žulj: Bob bo šel v usta, ne v steno. Le povej in pojasni nam, bomo pozneje saj videli, kdo je pogodil pravo.

Duh: Že tolikokrat sem vas vabil na prave pot in govoril resnico. Toda za menoj so prišli k vam oni, ki imajo v zakupu vse Kristove nauke, sami pa se ravnaajo edinole po enem: »Bodite krotki kot golobčki in zviti kot kače!« In znova so vas udarili s slepoto ti vaši bogovi.

Žulj: Dovolj si nas obrcal, zdaj pa povej o avtonomiji, kaj in kako misliš.

Duh: Vaša »Straža«, danes sestra Radićevega republikanskega »Slobodnega Doma«, je v 91. številki z dne 15. nov.

Politične vesti.

* Novo zasedanje Zveze narodov. Danes v torek 17. tm. se v Zenevi sestane k novemu zasedanju svet Zveze narodov. Zasedanje bo vodil angleški minister Wood. Francijo bo zastopal Hannotan, Italijo Salandra, a Českoslovaško pariski poslanik Osucky. Dnevni red predstoječega zasedanja je zelo obsežen. Razen avstrijskega vprašanja se nahaja še cela vrsta drugih vprašanj. Razen desetorice rednih članov sveta bodo prisostvovali raznim sejam tudi delegati drugih držav, tako n. pr. predsednik mešane komisije za Gornjo Šlezijo, delegat Gdanskega, predsednik komisije za Saarsko področje itd. Med političnimi vprašanji se bo razpravljalo o celi vrsti važnih problemov. Eden teh problemov je protest madžarske vlade proti postopanju rumunske vlade, ki pleni imobilno imovino oseb, ki so optirale za Madžarsko. Druga točka je pritožba Bolgarske proti grškemu režimu v zapadni Trakiji. Bolgarija zahteva v prvi vrsti ukinitve izganjanja Bolgarov iz zapadne Trakije. Dalje je na dnevnem redu tudi vprašanje kontrole nad Bolgarsko v vojaškem oziru. Bolgarska trdi, da je izpolnila obveze mirovnih pogodb, ki se tičejo vojaških stvari, dočim je veleposlaniška konferenca mnenja, da jih ni izpolnila docela, oziroma vsaj ne tako, kakor bi jih morala. Važno vprašanje, katero ima rešiti Zveza narodov na sedanjem zasedanju je tudi ugotovitev podrobnih mej med Českoslovaško in Madžarsko v rudniškem področju Salgotarjan. Obe državi sta sklenili, podvreči se brezpogojno razsodbi Zveze narodov. Kolik časa bo zasedanje trajalo, ni znano.

* Madžarske reparacije. »Česke Slovo« piše, kako Madžarska, ki neprestano zahteva znižanje reparacijskih obvez radi svojega težkega finančnega položaja, zadnji čas troši velike svote denarja za opremo in organizacijo vojske. Zato bi naj reparacijska komisija resno opomnila Madžarsko, da vrši svoje obveze. Kot dokaz, kako se Madžarska naglo oborožuje, more služiti število pušk, s kojima sedaj razpolaga in ki je že prekorajilo število 200.000. Naročila pa jih je še več v inozemstvu. Poleg tega ima 20.000 mitraljez in 5 tisoč topov. Zato se bodo madžarske zahteve odbile.

* Političen preokret v Italiji. Dosedaj so italijanski klerikalci (populari) dosledno podpirali fašiste. Na zadnjem kongresu popularcev pa je prišlo do ostrih sporov med pristaši, ki se zavzemajo za fašizem in onimi, ki so proti fašizmu. Iz komentarjev fašistovskih listov je razvidno, da je zmaga protifašistovska struja, ki jo vodi don Sturzo. Vatikan je stal v začetku precej ob strani, v zadnjem »Osservatore Romano«, ki je oficijelno glasilo Vatikana, pa je zavzel tudi odločno protifašistovsko stališče. Izgleda, da bo prišlo do hudih bojov med fašisti in italijanskimi klerikalci.

1918 objavila pod glavo in z debelo tiskanimi črkami brzojavko iz Pariza, oddano 13. nov.: »Zastopniki srbske vlade in Narodnega veča v Zagrebu t. j. ministrski predsednik Pašić kot pooblaščenec Srbije in pooblaščenec Narodnega veča v Zagrebu, predsednik dr. Korošec; dr. Čingrija in dr. Žerjav so podpisali dokument, s katerim se enkrat za vselej zagotavlja ustanovitev velike jugoslovanske države s 13 milijoni prebivalcev.« Dne 24. nov. 1918 je sklenilo Narodno veče, da proglašajo ujedinjenje države Slovencev, Hrvatov in Srbov s Srbijo in Črnogorjo v edinstveno državo, in dne 1. dec. so odposlanci Narodnega veča izročili ta sklep regentu Aleksandru uradno in v svečani obliki. To je bil dan našega ujedinjenja in Slovenci smo peli slavo svojemu voditelju in velikemu Jugoslovenu dr. Antonu Korošcu. Kot tak je nato zavzel odlično in vplivno mesto ministrskega podpredsednika, ki za njim ni bilo dodeljeno več nobenemu Slovincu, ne Hrvat. V tej lastnosti je februarja 1919 izjavil sotrudniku beogradske »Epohe«: »Hvaležni smo Srbiji in srbski armadi, ker je mnogo pripomogla pri obrambi naših zemelj, temvečije simpatije pa je vzbudilo čustvo, da stoji na čelu armade vojvoda Mišić, ki je bil vedno predbojovnik za osvoboditev Slovencev.« Da je bil pozneje še železniški minister, se gotovo

* Kongres italijanskih maksimalistov. Včeraj se je vršil v Milanu kongres maksimalistov pod predsedstvom Lazzaria. Ripoldi je podal poročilo strankinega vodstva. Kongres je sprejel pismo tretje internacionale, v katerem zahteva jasno izjavo o pristopu k moskovski internacionali. Maffi in Buffone sta zahtevala, da se najprej razpravlja o tem pismu. Nenni in Fella sta predlagala, naj stranka izjavi, da pristopi k moskovski internacionali, toda s pridržki sklepov kongresa v Livornu. Fuzija s komunisti se odločno odklanja. Seja je bila nato odgodena. Prihodnja seja jutri.

* Boljševiški kongres v Avstraliji. Tretja internacionala namerava poslati na kongres v Sidney svoje zastopnike pod vodstvom Radeka. Avstralska vlada je izjavila, da ne bo trpela na svojem ozemlju ljudi, ki nasprotujejo sedanjemu družabnemu sistemu.

* Demokratični voditelji klicani od kralja. Ker so radikali temeljito zavzeli z Radićem in ker se na drugi strani kriza ne sme vleči v nedoglednost, je kralj sam vzel v roke razplet krize. Pašić še ni dobil mandata za sestavo vlade, pač pa je kralj minuli torek poklical k sebi v avdienco demokrata dr. Lukinčiča in Ljubo Davidovića. Kralj je poudaril potrebo narodne koncentracije in čim prejšnjega razčiščenja položaja, da more narodna skupščina pričeti z delom. Radikali vidijo, da so v slepi ulici in iščejo stikov z demokrati.

* Klerikalce postaja sram, da so dali od Radića tako hitro zapeljati v koruzni politični zakon, ker so se z zlomom pogajanj z Radićem tudi oni nemogočili za nadaljna pogajanja. Vidi se pa na drugi strani, da bi radi šli v vlado ter si tako zagotovili nadvlado v Sloveniji. Na vse mogoče načine poskušajo v Beogradu stopiti v stike z različnimi strankami in že tajijo celo svoje zveze z Radićem. Seveda bodo v svojih listih to vse zopet ntajili, ker je — grozdje preklesano.

* Konsolidacija v socialdemokratski stranki napreduje. Za 22. tm. je napovedan razgovor med Mariborčani in Ljubljanci (oz. Celjani) v Zidanem mostu.

JDS.

TAJNISTVO DEMOKRATSKE STRANKE V MARIBORU za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1, pritrjeno. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristašev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8.—12. ure dopold., ter od 16.—18. ure popoldne.

Tajništvo demokratske stranke v Mariboru ima telefonsko štev. 337.

tudi spominjate. Kot minister — najvišji državni uradnik — in kot poslanec je zaporedoma prisegel zvestobo svojemu kralju, služil njemu, mladi državi in svojemu rodu in ves ta čas ni iskal prijateljstva z Radićem niti pil z njim politične bratovščine. Nasprotno, oboje ga je s svojo izjavo v februarju 1919 napram sotrudniku »Epohe«: »Mi Slovenci nimamo časa, da bi mislili na take separatistične težnje. Naša prva naloga je, da rešimo ves teritorij in deloma z vsemi močmi za konsolidacijo naše skupne kraljevine. Separatistične izjave strank in listov nam povzročajo veliko škodo, ker smatrajo naši sovražniki to kot znamenje nesoglasja in notranje slabosti.« Tak je bil, takrat ne samo vaš, ampak tudi naš dr. Korošec. Prišel pa je Vidov dan — 28. junij 1921 — in ta ga je vzel Beogradu ter ga vrnil Rimu.

Žulj: Kancelarparagraf. Duh: Vera v cerkev, politika v krčmo. Čisto prav. Vidovdanska ustava je zezela klerikalno politiko kakor mlinar drvečo vodo v potoku in zadela v vse drveče v potoku in zadela v vse drveče. Tiste, ki so začasa vojne v habsburški Avstriji dnevno pozivali svoje vernike: »Molimo za našega cesarja in za zmago našega orožja!« Avstrija s svojim Dunajem in s svojimi Habsburži na čelu je bila, po našem rečenju, skoz in skoz črna, zato tudi ljubljena papeža. V naši Ju-

Dnevna kronika.

— Iz vojaške službe. Za komandanta remonstkega depoa v Slov. Bistrici je imenovan major J. Kojič iz Varaždina. Tjakiar dodeljeni podporočnik A. Sokol je premeščen v Zagreb.

— Protizakonita uporaba že rabljenih frankovnih znamk za ponovno frankiranje poštnih pošilk. Poštna uprava je ugotovila, da nalepljajo stranke na pisemske pošiljke dostikrat take znamke, ki so bile za frankovanje pošilk že porabljene, ali pa znamke, ki so sestavljene iz več delov, oziroma, ki so izrezane iz še nerabljenih dopisnic. Na takih znamkah se sledovi prvotnih poštnih pečatov še prav dobro poznajo ali pa so z mehničnimi ali celo s kemičnimi sredstvi zabrisani, deli sestavljenih znamk pa skrbno strunjeni. Tako goljufivo frankovanje ni samo po poštnih obratnih predpisih neveljavno (prejemnik take pisemske pošiljke plača namreč dvojno frankovno pristojbino), ampak se smatra obenem za prestopke zoper državni dohodarstveni zakon, ki predpisuje za tak prestopke kazni in zahteva, da naznani poštna uprava krivca finančni oblasti. Stranke naj torej v lastnem interesu pazijo, da ne bodo hote ali nehoče kršile finančnega zakona.

— Lesna borza v Bratislavi se je dne 15. tm. na slovesen način otvorila.

— V mezdnem gibanju so krojaški pomočniki v Celju, Mariboru in Ljubljani.

— Arhiv črnogorskega kralja Nikole. Cetinjska policija je nedavno našla štiri velike zaboje z dvorskimi dragocenostmi in delom arhiva bivšega črnogorskega kralja Nikole, ki jih je skril pred svojimi begom leta 1916. V arhivu so našli važne dokumente, ki osvetljujejo zakulisno rovarjenje kralja Nikole.

— Zdravstveni odsek. Na predlog ministrstva za narodno zdravje je bil te dni podpisani ukaz o imenovanju 35 zdravnikov v sanitetni svet ministrstva za narodno zdravje.

— Škof Cieplak postane varšavski nadškof. Poljska vlada si prizadeva, da osvobodi nedavno od revolucionarnega sodišča v Moskvi na dosmrtno ječo obsodjenega škofa Cieplaka. Pri tem jo podpira Vatikan in diplomatski zastopniki drugih držav. Kakor poročajo poljski listi, bo Cieplak zasedel nedavno izpraznjeno nadškofovsko stolico v Varšavi.

— Ruska armada se zbira ob rumunjski meji. Listi poročajo iz Bukarešte, da je obsedno stanje v Besarabiji podaljšano do 1. julija. Ob Dunjustru so koncentrirane tri ruske konjenične divizije pod poveljstvom generala Hudzuljaka. Rumunsko vojno ministrstvo je radi ev. napadov odredilo, da se 1. oktobra ne smejo odpustiti iz vojske niti častniki niti moštvo.

— Bavarski soldatje. Bavarci pač ne morejo pozabiti, da so imeli nekdanje svoje armado. Lepih parad in drugih takih lepih soldaških časov se nikakor ne morejo odvaditi. Zato so se začele politične stranke igrati soldate. Narodni socialisti imajo svojo armado, nemški nacionalci svojo in tudi socialni demokratje — ki toliko zabavljajo na soldatesko —

zostavili pa je klerikalizem mogoč le na mali slovenski zemlji. Ko so naši klerikali uvideli, da jim vidovdanska ustava z razdelitvijo na oblasta odvzame moč še v Sloveniji, so se v svoji lakomnosti po časti in vladi in pri spominu na svoje vedno prazne bisage dvignili proti ustavi in Beogradu. Da dobé armado ljudstva zase, so začeli na najgrši način blati in napadati one Srbe, katere so leta 1918. sami iskali in prosili katere pomoči. Na svoj ogabni jezik so si dali klic: »Proč od Srbije!«, na bojno zastavo pa napis: »Hočemo avtonomijo Slovenije!«. Da bo zmaga popolna, so začeli hvalisati onega Radića, katerega je ministrski podpredsednik dr. Korošec obsojal, šli so med Nemce in nemurje s trditvijo, da se Hrvaška in Slovenija odtrgata od Srbije ter združita z Avstrijsko republiko in Madžarsko pod žezlom Habsburčanov. Poslali so svoje agente k železničarjem in jim po dogovoru obljubili 100% povišanje plač za kroglice v drugo skrinjico. So lagali in obrekovali, agitirali z jeziki in listki in podtikali goljufive letake od hiše do hiše do zadnjega dne. In 18. marca je romalo vse k drugi skrinjici, tako podkupljen železničar kakor s slepoto obdarovan kmet, kočar, pušnar, vinčar, rokodelci in delavci.

imajo svoje obrambne čete. Minulo nedeljo so imeli narodnosocialni soldatje »Felddienstübung« in zatem neizbežno parado. Korakali so z godbo na čelu in z zastavami po mestu, oboroženi z jeklenimi čeladami. Voditelji so bili na konjih, »general« pa se je vozil — v avtomobilu. Kakor izgleda, se Nemcem ne godi ravnotako slabo, kakor vpijejo po svojem časopisju, ker imajo dovolj denarja in časa za take drage zabave. Čudno pa je pri vsem tem najbolj to, da ob vsaki priliki, kadar jim kdo stopi na prste, povdarjajo, kako so miroljubni.

— Poraz socializmov v Švici. Pri glasovanju o socialističnem predlogu glede pobiranja carine so doživeli švicarski socialisti popoln poraz. Proti predlogu je glasovalo 463.000 oseb, za pa le 100 tisoč. Glasovanja se je udeležilo 64 odstotkov. Kakor se vidi, nazaduje socializem na celi črti, ne le pri nas, ampak v vseh državah.

— Nova ekspedicija na severni tečaj. Po poročilih iz Alaske namerava znani raziskovalec severnega tečaja Amundsen prirediti novo ekspedicijo. 13. aprila je odpotoval na saneh, v katere so vpreženi psi, v Main Wrigh, odkoder namerava doseči severni tečaj s pomočjo aeroplanov.

— Napaden madžarski novinar v Benetkah. Italijanski listi poročajo iz Benetk, da je bil madžarski novinar Karoly Lupkowsky v trenutku, ko je izstopil iz ladje, napaden od treh neznancev. Dva od napadalec je vrgel v morje, tretji pa je pobegnil. Policija je v zvezi s tem dogodkom aretirala deset oseb.

— Velika rudarska nesreča. Iz Johannesburga poročajo o veliki rudarski nesreči, ki se je pripetila te dni v rudniku Randfontaine. Vsled obilnega deževja se je rudnik zasukal ter pokopal nad 100 rudarjev, večinoma domačinov. Vsi pozikusi, da bi zasipane rešili, so se ponesrečili, tako, da sploh ni upanja, da bi jih bilo mogoče rešiti.

— Polet okrog sveta. Znana letalec Couninho in Cabral, ki sta s hidroplanom preletela ocean, se pripravljata na polet okrog sveta. Aparat, s katerim nameravata napraviti to dolgo pot, gradijo pod vodstvom obeh letalcev in bo ta aparat opremljen z najmodernejšimi stroji in pripomočki. Računa se, da bosta za ta polet potrebovala več kot mesec dni, ker bosta morala pristati na raznih mestih, da dobita nove zaloge bencina in olja, kakor tudi hrane.

— Strašno širjenje veneričnih bolezní v Rusiji. Poljsko časopisje prinaša poročila »L'express« o strašno statistiko o širjenju spolnih bolezni v Rusiji. Med najbolj okužene predele spada Turkestan, kjer boleha na raznih spolnih boleznih preko 35 odstotkov prebivalstva.

— Beli zamorec. Vodja državne bolnice v Portsaidu, dr. Stiven, pripoveduje v nekem angleškem strokovnem glasilu zdravnikov o slučaju, ki ga je osebno doživel pri nekem zamorcu. V bolnico so pripeljali popolnoma belega zamorca. Njegova mati in oče sta oba pristna sudanska zamorca, v obitelji ni bilo nikdar nikakega evropejca ali belca, vendar pa so štirje otroci istih starišev popolnoma

žulj: Mene je sram.

Duh: To še ni vse. Pred kratkim so v katoliški Bavarski odkrili ponovno zaroto proti nemški republiki. En zarotnik se je takoj usmrtil, 18 pa so jih vtaknili pod ključ. Glavnih krivcev si oblasti ne upajo prijeti, ker so visoki dostojanstveniki rimsko-katoliške cerkve oziroma države. Ti zarotniki so hoteli s pomočjo Francije in Vatikana odcepiti Bavarsko od nemške republike in osnovati katoliško kraljevino, kateri bi se pridružile avstrijske dežele. Niti te zarote so pletli iz Monakova po eni strani čez Pariz, pa drugi čez Dunaj in Budimpešto v Rim. V plačilo in priznanje za sopomoč Pariza je sv. oče Pij XI., kateremu tudi vi večkrat »ofrate« svoje z žulji pridlane novce, podaril papeško palačo v Avignonu na Francoskem bogati francoski republiki. Kje da je Budimpešta, ve prav dobro gospod Radić, in kje da je Radić, ve sedaj tudi bivši min. podpredsednik dr. Anton Korošec. To se pravi: da se je posrečila zarota v Bavarski, se tej pridruži Avstrija, obema pa lepo porisi in po božji volji dežele krone sv. Stefana t. j. Madžarska, katoliška Erdeljska in Hrvaška, kot končni privsek pa še naša Slovenija. In glejte! Pred nami leži »Katoliška podonavska federa-

bele polti. Otroci istega očeta, a druge matere pa so popolnoma črni, kakor njihovo pleme. Zdravnik je skušal to naravno uganko razrešiti, kar pa mu ni uspelo. Otrok je star 15 let, je popolnoma normalno razvit, ima svetle lase in temnorjave oči, prav kakor ostali pripadniki njegovega plemena, le koža je v nasprotju z vsem tem popolnoma bele polti ter nenavadno debela. Sestre tega čudaka, ki so bile ravno tako bele polti, so kmalu po porodu umrle. Največji svetovni učenjaki se sedaj bavijo s tem nenavadnim slučajem.

— Splošna stavka na Angleškem. Stavka industrijskih in poljedelskih delavcev na Angleškem zavzema vedno večji obseg. V Stoke Novingtonu se je delavska stranka na svojem zadnjem zborovanju izrekla za splošno stavko. Vsled tega je vse delavstvo zapustilo delo in se pridružilo stavkujočim.

Dopisi.

Iz Zrkove. Pretečeni ponedeljek je umrla tukaj posestnica ga. Farič. Na njeni sedmini so sinoči pretepli fantje Hergamas Stanka, sedlarskega pomočnika s Pobrežja. Zbili so mu nekaj zob, ga teško poškodovali na glavi in desni roki. Rešilni voz ga je prepeljal v bolnico. Sedmine na kmetih so pač že zahtevale neštete žrtve. Ob teh prilikah so ljudje navadno radodarni, krog mrliča se uganjajo neslane burke, končno pa navadno sledi pretep. Bolnice se polnijo s poškodovanimi, sodnije dobijo nepotrebno delo, junaki presedajo dragi čas v zaporih, stariši pa žalujejo. In zakaj vse to? K mrliču bi se postavila plačana straža, vse druge komedije pa bi se naj kratkoma prepovedale.

Slovenska Bistrica. Dne 10. tm. je bil pred tukajšnjim okrajnim sodiščem obsojen znani ultragerman, čevljarski mojster Ivan Teger na pet tednov strogega zapora z dvema postoma na teden, ker je nekega večera na tukajšnjem južnem kolodvoru pred celim občinstvom napadel dr. Rudolfa Ravnika, odvetnika v Mariboru in ga opsoval z znanimi nemčurjskimi krilaticami »windischer Schweinhunde« itd. itd. Teger je sicer trdovratno tajil to svoje junaštvo, toda vsi protidokazi so mu izpodleteli, ker so se celo njegovi lastni pristaši zgražali nad njegovim činom in ga pustili na cedilu. Morda se bo sedaj zopet našel kak dopisnik v »Volkstimme«, ki bo tarnal o drakoničnih »Urteilich« gegen die bedrängten Brüder. Mi pa pravimo, skrajni čas je že bil, da je tega slivniškega Teutona vendar enkrat zalotila roka pravice in ga podučila o njegovih dolžnostih napram sodržavljanom. Sicer je pa še naše mesto polno takih blaznonavdušenih jugoslovenskih državljanov a la Teger in treba bo železne metle, da se ta gojazen popolnoma zatre.

Slov. Bistrica. Dne 16. tm. se je mudil tukaj višji šolski nadzornik Poljanec ter pregledal skupno z občinsko komisijo poslopje za bodočo meščansko šolo. G. višji šolski nadzornik se je zelo lastkavo izrazil o poslopju in dal razna navodila

ativna monarhija. Ta bi ne bila zgolj po božji volji, ampak pred vsem po volji papeža, najvišjega pastirja, kateremu je včni vihar porušil avstrijsko-ogrski hlev in razkropil ovce. Prav po volji bi bilo tudi Franciji, ker bi se ji ne bilo nikdar več treba bati osvaja. Preostale protestantske Nemčije in bi ji z Anglijo vred ne bilo treba več zadržati na kranti škofje in pastirje. Avstrijska republika, in od nje tudi Avstrijska republika, ki v njej ni nobene krivice, bi se morala dobro tačati. Sicer pa, če bi se Avstrijska republika, v kateri se je bil zadušili spira tako mogoče, da bi se ustanovile črke narodu cerkve, in je naravnost prisilili, da se prikloni. S to obsežno federativno državo bi zadošil Vatikan spet svojo nekdanjo srednjeveško moč v srednji Evropi. Za stoletja bi zaostal ves duševni napredek. Izigravali bi narod zoper narod: kadar bi si narodni zadrželi medsebojnega miru, bi jih ščevali, kadar bi se pa sprli in ogrožali obstoj države, bi jih pomirili v svojo lastno korist in večjo čast božjo, kakor so to delali v katoliški gnili Avstriji. Voditelji naše klerikalne in republikanske politike se jasno zavedajo, da z ustanovitvijo podonavske federacije ubijajo ne le našo

za poprijost. Za Slov. Bistrico in okolico je izredne važnosti, da je meščanska šola zasigurana in da se bode — da bo redni proračun odobren — že v šolskem letu 1928-29 otvorila.

Iz šumarskega okraja nam piše naprednjak: Gospoda po mestih, sedaj — ko so volitve za nami — ne rok križem, ampak ven na deželo. Naj ljudstvo tudi vas čuje! Kako so klerikaleci po shodih blatili naše voditelje: vsega so bili ti krivi, vsega gorja in bede, še s sušo nas je Bog kaznoval radi demokratov, če je bilo preveč dežja, zopet Bog ni uslišal molitev duhovnikov zaradi »demokratskih liberalcev«. Navsezadnje boste še krivi nezakonskih otrok Marijinih družabnic. Shodi, ki smo jih po posameznih občinah imeli za časa volitev, so pokazali, kako so potrebni. Delo treba nadaljevati, zbirati naprednjake, jih organizirati v trdne organizacije itd. Zaupnike po občinah pa prosimo, da gredo organizatorjem na roke. Bodimo složni, združimo vse, kar je napredno, pustimo častihlepnost! Vsi, ki smo dobre volje, na delo!

Pismo puščavnika na Babnigori. Dolgo sem vas iskal, gospod urednik, pa vse zastonj. Nekaj časa po volitvah sem se pa srečal slučajno z nekim mojim znancem in dobrim prijateljem že iz predvojnega časa. Pobaram ga, če mu je kaj znano od vas in kje ste, če ste še živi, ali že mrtvi? Prijatelj mi pove, da ste se iz Celja preselili v Maribor in da ste urednik »Tabora« ozir. »Narodnega lista«. Takoj sem se odločil, da vam poročam vesti iz naših krajev, posebno iz našega Sv. Stefana. Najprvo vam sporočim, da sem si od tistega časa, ko sva se zadnjikrat videla, nabavil daljnokuk ali rešepklin, ki pa na obeh koncih dobro služi. Na enem koncu je daljnovid, na drugem pa daljnoslus. Ta aparat mi dokaj dobro služi. Kakor veste, sem že star kakor najstarejše drevo v naši fari in že skoraj ne morem več iz svojega brloga. Zato pa obračam svoj aparat po fari, kar mi ne more daljnovid pokazati, to mi pove daljnoslus. Začele so se priprave za državnozbornske volitve. Nastavil sem svoj daljnoslus po vsej fari, ali povsod mirno in tiho, nikjer nobenega agitacijskega znaka. Kaj pa to more biti? V prejšnjih časih se je pa vršil shod za shodom in srdito se je od vsake stranke agitiralo. Nastavim na gostilne ali tudi tam mirno in tiho, le pri Čoklu se je repenčil neki republikanec. Slednjic sem nastavil svoj daljnoslus v farno cerkev. Pa o joj, kaj vse mi pove moj ljubi daljnoslus. Zupnik ves iz sebe rolni kakor stari gosak, ako mu preti in njegovi čredi kaka nevarnost. Imenoval je razne stranke in njih agitatorje sleparje, le Korošec in njegova stranka je pravična, vse druge stranke so hudičeve in sleparske. Zopet nastavim daljnogled na dan volitev v cerkev. To vam je bila pridga. Vse svetnike, Mater Božjo in presveto srce Jezusovo je klical na pomoč. Marijine družabnice in druge stare babnice, ki že ne morejo družega delati kakor moliti, so morale spoved opraviti in obhajilo darovati za srečen izid volitev. Po maši sem si mislil, zdaj mi bo po aparat na obeh koncih služil, če kaj zvem. In res, obrnem daljnovid proti občinski pisarni.

mlado državo, ampak ves jugoslovenski narod, torej tudi naš slovenski rod, ki bi s hrvatskim vred moral žrtvovati svojo zdravo kri za pomlajenje izmozganih Madžarov. Tako kakor naši so si svesti tudi bavarski katoliški zarotniki, da ubijejo svoj nemški narod. A kaj jim za to, saj hočejo s svojo in s pomočjo svojih svetovnih misijonov doseči le popolno svetovno vladno nad narodi na zemlji, ker imajo trdno vero, da je njihovo kraljestvo le od tega sveta. Oni so svetovna, črna internacionala, stokrat hujša od rdeče.

Žulj: Mene je groza.

Duh: Če zamorejo ti, med seboj tako raznolični elementi, katerim stvarnica ni narava, doseči medsebojni sporazum, da ubijajo narode, te naravne tvorbe v človeštvu, koliko laže bi se mi Slovenci, Hrvati in Srbi sporazumeli med seboj, naš jugoslovenski narod pa spet z drugimi v zvezi narodov in se skupno povzpeli do človečanstva, katerega doseči je končni in edini smoter človeštva.

Žulj s sosedi: To je kravi evangelij, po njem se hočemo ravhati.

Duh: Le mislite in delajte, da ne pavč gorja.

kjer se je volitev vršila, pa vidim precejšnje število volilcev, med njimi pa tudi vidim, kako župnik Močnik hlača proti volišču. Tam se vstavi in začne od volilca do volilca poskušati srečo za svojega brata Korošca. Najbolj se mi pa kot staremu izkušenemu puščavniku čudno in nerazumljivo vidi, zakaj si Bog in hudič roke podajeta. V časopisih namreč čitam, da so se Korošec, Radič, mohamedanci in pravoslavni radikali, o katerih so toliko slabega vedeli klerikalni listi pisati, začeli pogajati za nebesa ali korita v Beogradu. Poprej pa je naš župnik vedno pridigoval raz lece in po shodih se je govorilo, da so vse druge stranke razen Korošceve proti naši veri in da so s hudičem v zvezi. Ali ni to smešno, da se sedaj klerikalni gospodje s temi neverniki in hudički pajdajajo in pogodbe sklepajo za odrešenje Korošceve stranke? Ja, ja, te vrste ljudje pač imajo še mnogo peska za lahkoverno in neizkušeno ljudstvo. Sicer pa če mi Bog ljubo zdravje da, ni to slednje pismo, ki vam ga danes pišem, poročal vam bom prihodnjič še marsikaj zanimivega.

Naročajte

Jadransko Stražo!

Celjske vesti.

Občni zbor krajevnih organizacij JDS v Rajhenburgu se vrši v nedeljo 22. tm. ob 3. uri pop. pri Kosarju.

Celjska krajevna organizacija JDS prireja redne politične sestanke vsako sredo ob pol 9. uri v restavraciji Narodnega doma. Pristop imajo vsi člani JDS, za člane ožjega in širšega odbora je udeležba obvezna. Razgovor se vrši o organizatoričnem delu in aktualnih političnih vprašanjih.

Umrli je v nedeljo bivši mesar in veleposesnik g. Ivan Grenka v 71. letu starosti.

Celjski občinski svet je imel sejo v ponedeljek 16. tm. zvečer. Razpravljalo se je o redukciji mestnega uradništva. Po obširnem referatu g. Mravljaka se je storil sklep, da je redukcija nemogoča. Mesečni prejemki so se zvišali s 1. marcem: mestnim uslužbencem za 40%, vpokojencem za 25%, trem pogodbeno nastavljenim uradnikom za 50%. Proti predlogu je glasovalo zastopstvo SLS, v katerem sta celo dva državna uradnika. Značilno za mentaliteto klerikalcev glede uradništva.

Trboveljski sokolski naraščaj je vpriporil v soboto dne 14. tm. popoldne v celjskem Narodnem domu mladinsko igro »V kraljestvu palčkove«. Hvaležnega občinstva se je nabralo toliko, da je bila dvorana do zadnjega kotička polna. Naraščaj je igro prav ljubko vpriporil in gladko predstavljal. Zadovoljni so bili i gledalci i vpriporitelji, katerim naj donese celjski materijelni uspeh majhen kramen za Sokolski dom, ki ga namerava trboveljski Sokol zgraditi za doneski za sokolsko idejo vnetih Slovencev.

Radi raznih tatvin je bil aretiran in oddan v celjski preiskovalni zapor dr. Emanuel Friedrich, bivši zdravnik v Kozjem. Zadnji čas je bival v Libojah.

Trgovsko društvo v Celju je na svojem občnem zboru ponovno izvolilo g. Zupančiča za predsednika.

Preplavi v celjski okolici. Vsled zadnjega deževnega vremena so pritoki Savinje in Voglajne zopet preplavili nekatere okraje, vsled česar obstoja velika nevarnost, da nastane slična povodenj kakor lansko jesen.

Utopljenko so našli v ponedeljek, dne 16. tm. pri Majdičevem mlinu na Sp. Hudinji. Komisija je dognala, da je deklica Ana Ravšer iz Trnovelji, ki so jo pogrešali že od velikonočne sobote. Spor z domačini jo je gnil v smrt.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posljuje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 18.—1/2 20. ure
mladin. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure

Mariborske vesti.

Maribor, 18. aprila 1923.

m Himeň. Poročila sta se dne 8. tm. bančni uradnik g. Srečko Ogrizek in gđc. Milica Šolar. Bilo srečno!

m Vesti iz sodne službe. K okrožnemu sodišču v Mariboru sta premeščena višji pisarniški oficijal Mihael Wutte od okraj. sodišča v Prevaljah ter pis. oficijal Anton Predikaka iz Šmarja pri Jelšah. Pisarniški oficijal pri tem sodišču Franc Duh je imenovan za višjega pis. oficijala.

m Velika veselica Orjuna. Upravni odbor Orjuna je sklenil prirediti dne 3. junija tl. veliko veselico na prostem, združeno z razvitjem prapora in revijo čet mariborske oblasti. V soboto 2. in v nedeljo 3. junija se vrši cvetlični dan; v nedeljo dopoldan je razvitje prapora in revija čet, popoldan pa velika javna veselica. Upravni odbor prosi vsa društva in korporacije, da vzamejo to na znanje in ne prirede tega dne svojih veselje.

m Več čistoče. Neka gospa je kupila pred par dnevi pri nekem mariborskem peku kolač kruha, v katerem je našla precejšen kos debele vrvi. Ker se taki slučaj čistoče dogajajo, bi bilo pač umestno, da bi takozvana sanitetna komisija večkrat pregledala vse pekarnice, pa tudi druge obratne prostore, kjer se shranjujejo živila. Revizija bi bila predvsem potrebna pri nekaterih mesarjih, posebno pa tudi po gostilnah in prenočiščih. Svoječas je ta komisija zelo strogo postopala ter zaplenila gostilničarjem cele kope kuhinjske in druge posode, ki ni odgovarjala predpisom, danes pa se za vse te »malenkosti« nihče ne zmeni, konzument pa naj vse drago plača, pri tem pa vživa še razno nesnago. Pričakujemo, da se bodo merodajni činitelji zganili ter o rezultatih svojih pregledov obvestili tudi javnost, da ne bo nepotrebnega vznemirjenja in zabavljanja.

m Nabavljajna zadruga državnih namočencev v Mariboru naznanja vsem svojim članom, da si lahko nabavijo premog za tekoče leto po znižanih cenah potom Pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za premog v Ljubljani in sicer vsak urad za svoje namočence in upokojenice na podlagi pravičnih seznamov. Za one državne upokojenice, ki po svoji stroki ne morejo potom uradov premoga naročiti, prevzame naročila nabavljajna zadruga. Za mariborsko sodišče izvršuje naročila g. Jože Volavšek, izvršilni uradnik na okrožnem sodišču, soba št. 66-I. Naročila se sprejemajo od danes naprej.

m Ustanovni občni zbor kreditne in stavbene zadruge »Mojmir« v Mariboru. V soboto, dne 21. tm. ob 20. uri se vrši v restavraciji »Maribor« ustanovni občni zbor kreditne in stavbene zadruge »Mojmir«. Dosedaj šteje zadruga že nad 60 prijavljenih članov, blizu 30 že vplačanih zadrugnikov. Za zadrugo je mnogo zanimanja tudi iz raznih krajev Slovenije. S to ustanovitvijo je društvo Mariborska Gradbena Akcija izvršila prvi korak do uresničenja svojega namena, katerega kot društvo po pravih tudi ni moglo izvajati. Kreditna in stavbena zadruga na solidni podlagi ustanovljena s pravičnim vodstvom bo tudi doslej pastvenemu Mariboru prinesla novo gradbeno življenje. Z zadrugo bo marsikomu ustrezno, ki se je želel naseliti v Maribor. Uspeh je v prvi vrsti odvisen od števila in v drugi vrsti tudi od plačila zmognih zadrugnikov.

m Za mestno dnevno zavetišče so nadalje darovali: Mar. slov. žensko društvo 1000 D. dr. Reisman iz Izkupičke »Marib. koledarja« 500 D. dr. Ravnik 250 D. dr. Isna industrijska družba »Drava« 100 D. dr. Rosina 20 D. Posojilnica v Mariboru 2000 D. dr. Rosina iz neke poravnave 50 D. po 100 D naslednje banke podružnice: Trgovska banka, Slavenska banka, Anglo-avstr. banka, Ljubljanska kreditna banka, Jadranska banka in Centralna banka. Vsem blagim darovateljem izreka vodstvo iskreno zahvalo.

m Prekinjenje električnega toka. Naznanjamo našim cenj. odjemalcem toka, da elektrarna Fala vsled slabega vremena ni mogla končati potrebna montažna dela ter da se bo napovedana odklopitev od 6. do 17. ure vršila prihodnjo nedeljo, v slučaju slabega vremena pa poslednjo brezdežno nedeljo.

m Stare knjige, dobro ohranjene, tudi nemške, a le najboljši svetovni pisateljev, kupuje po najvišjih cenah

»Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. m Narodno kolesarsko društvo »Perun« naproča vse upnike, da do 20. aprila tl. priglasijo svoje tirjave napram društvu. Poznejše predloženi računi se ne bodo priznali. Račune sprejema blagajnik g. Slavko Reja.

m Člani kolesarskega društva »Perun« se napročajo, da vplačajo takoj zaostalo članarino pri blagajniku g. Slavku Reji.

m Večjo svoto denarja je pozabil neznanec na nekem tukajšnjem poštnem uradu. Denar je zavil v papir. Izgubitelj naj se javi pri policijskem komisarijatu, kjer dobi denar nazaj. Je to sicer redki slučaj, da kdo pozabi večjo svoto, vendar pa je to pripisovati v veliki meri nepazljivosti in neprevidnosti ljudi, ki pušajo denar kjersibodi.

m Kurji tat je obiskal v noči dne 17. aprila prebivalce na Betnavski cesti št. 18. Ukradel je iz drvarnice več kokoši in napravil pri tem še na ključavnicah precej škodo. Tatu je policija že na sledu in je upati, da mu bo kmalu pregnala grešno poželenje po kuretni.

m Nesrečen padec. Franc Pivec iz Polskave je pri nakladanju olja padel po lastni neprevidnosti tako nesrečno z voza, da je dobil težke poškodbe ter si zlomil tudi ključno kost. Prenesli so ga v lekarno König na Aleksandrovi cesti, kjer so ga obvezali, nakar se je podal sam domov. Med potom pa mu je vsled prevelike izgube krvi postalo slabo, tako da ga je rešilni oddelek moral prepeljati v bolnico.

m Nepreviden voznik. Franc Verdnik, hlapec pri izvoščku Benu na Koroški cesti je večeraj popoldne proti vsem predpisom vozil na desni strani ceste ter pri tem seveda zadrl v drugega voznika. Mesto, da bi se bil izognil, je še le pognal konje ter podrl »nasprotnika« na tla in ga poškodoval. »Nasprotnik« je bil konj moške kaznilnice. Po običajnem prekanju sta se voznika ločila, vendar pa bo moral Verdnik polagati račun še pred sodiščem.

m Smola dezertirja. Jakob Podgornik je leta 1920 pobegnil v Avstrijo. Vrh tega ga je zasledovalo tudi mariborsko okrožno sodišče radi večje goljufije. Te dni pa ga je policijsko ravnateljstvo v Gradcu kot nadležnega tučca izgnalo iz države ter ga predalo našim obmejnim oblastem, ki so ga izročile policiji. Tu so pobeglega tička spoznali ter ga izročili tja, kamor spada, namreč v zapore okrožnega sodišča.

Kultura in umetnost

x V nedeljo popoldan ob pol štirih ima Ljudski oder po kratkem premoru zopet gledališko predstavo, »posvečeno predvsem smehu in zabavi. V Nar. domu vpripori tri burke enodejanke in to: »Ne kliči vragu!« »Kje je meja!« in »Damo-klejev meč«. Poleg nekaterih občinstvu že znanih igralcev Ljud. odra nastopi tudi več novincev in novink, ki se bodo prvič pokazali v odgovornejših vlogah, kar si bo gotovo zanimivo ogledati. Čisti dobiček predstave je namenjen članstvu Ljud. odra. Že radi tega je dolžnost vseh, ki so tekom sezone obiskovali predstave Ljudskega odra, da nedeljsko predstavo, ki je obenem predzadnji v sezoni, posetijo v obilnem številu.

g Za naše gospodinjice. Prijatelj lista nam piše: Ker je perilo neznožno drago in si more redkokateri nastavljenec nabaviti novo, je potrebno, da se kar najbolj varuje staro perilo pred raztrganjem. Največ perila se pokvari pri pranju. Perilnik, soda in brezobzirno drgnje povzročijo nagli razpad perila. Ako se perica posluži nevarnejšega sredstva, katero izključuje kvarno dosedaj obče razbljivo proceduro pranja, je zagotovljeno gospodinjici snažno in nežno perilo. Da odstraniti nesnago iz perila, je treba dati k milu le nekaj petroleja in amonijaka. Tako prevreto in namočeno perilo postane belo, snažno brez vsake sile in ga treba le splahnevati. Duh petroleja in amonijaka takoj splapi.

Mornarica veže najoddaljenejši državi Gradimo našo mornarico! Jačimo

Jadransko Stražo!

Narodno gledališče

Repertoire:

Sreda, 18. aprila zaprto.

Četrtek, 19. aprila Svatba Krečinskega B. Premijera.

»Svatba Krečinskega«. V četrtek dne 19. aprila se vrši premijera »Svatba Krečinskega«, komedija v treh dejanjih. Spisal Suhovo-Kolilin. Peter Kostantinič Moromskij (Tepavac) je bogat ruski posestnik in nikakor mu ne gredo v glavo novotarije tete Atuje (Šturmovca), katera hoče biti »nobel« in navezuje s vratarjem Tiško (Kosič) zvonec v sobi. V to družbo se priklati »velik junak, mag in čarovnik« — Mihael Vasiljič Krečinski (Grom), tip prešernega, zvitega pustolovca, ki si s svojimi prebrisanimi alirami in prekanjeno lažjo zna takoj pridobiti ugled in obenem Lidično srce (Savinova), ki kar plamti za lepim Krečinskim. Od tu se začne dejanje šole prav razvijati in doseže v drugem, na stanovanju Krečinskega svoj višek. Krečinski mora dobiti neke denarja za svatbo. Denar mu je nujno potreben, da se ne izda in da se »komedija« še dalje komedijaši. Tu mu mora priskočiti na pomoč njegov »dani zvesti drug«, rojen potepuh Raspljujev (Kovič), ki je dnevno trikrat tepen. Torej, kako dobiti denar. Stiska je, velika stiska in v tej stiski se rodi »velika« misel: Raspljujev mora dobiti od Muromskih briljant, ki ga je dal v jeseni vdelat Krečinski v njihovo iglo. Ta briljant je bil namreč vdelan po steklenem vzorcu, ki ga je imel Krečinski. Kmalu ima Krečinski oba briljanta, steklenega in pravega. A oba sta si podobna kot jajce jajcu. Krečinski se odpravi z obema k židu Nikanoru Saviču Beku (Harastovič). Na premeten način zmeša žida, da mu žid izplača — steklen briljant. Vse je torej v redu. »Komedija« je sijajno uspeha: Krečinski ima denar a obenem tudi pravi briljant, ki mu ga je bil prinesel od Muromskih Raspljujev. Tretje dejanje. Muromski obiščejo Krečinskega. Vse gre v najlepšem redu: Krečinski in Raspljujev lažeta, da je veselje in skoro je upati, da sta s svojo premetenostjo ugnala vse v kozji rog, celo Velkim (Tomašič), ki je izvolal, da sta ta dva junaka čudne sorte. Pa prisopihaj žid in pove »storjor« o briljantih. Ni še dovolj: pa pride še policija in — rškuri te salutant — konec komedije. »Svatba Krečinskega« je zelo zabavna komedija in marsikdo se bo ob nji od sred nasmejal.

»Faust«. V kratkem se vpripori ena najlepših oper »Faust« v nekoliko spreminjeni zasedbi in v novi režiji g. ravnatelja opere A. Mitroviča. Že danes opozarjamo na to zanimivo predstavo.

»Ubičaj«. Kakor smo že poročali, pripravlja drama grandiozno dramsko delo Zolajev »Ubičaj«. Drama se vpripori v proslavo 1. maja.

Novi vojaški zakon na Poljskem. Varšava, 17. aprila. Vojni odsek sejma je danes razpravljal o zakonu glede vojaške obveznosti. Sprejet je bil predlog, ki določa poldrugoletni službeni rok. V slučaju potrebe se lahko pričnejo k vojaškemu službovanju vsi državljani v starosti.

Objave.

§ I. Mariborski Bioskop predvaja v četrtek, petek, soboto in nedeljo velikansko ljubavno dramo »Sanin« po znamenitem ruskem romanu Arzibašev. Ta izborna uspeha drama v 5 dolgih činih ima vloge razdeljene med prvovrstnimi igralci filmske industrije. Lya Mara ljubljenska kinopublike pa igra glavno vlogo.

§ Občni zbor Mariborskega slov. ženskega društva se vsled ovir ne bo vršil v ponedeljek 23. tm., kakor je bilo prvotno poročano. Opozarjamo na to naše članice. Kodaj da se bo vršil, bomo naknadno obvestili. — Odbor.

§ Odbor »Društva prijateljev angleškega jezika in prosvete« v Mariboru sklicuje izredni občni zbor društva na soboto dne 21. tm. ob 20. uri v kmečki sobi Narodnega doma. Dnevni red: 1. Volitev obnih tajnikov. 2. Slučajnosti. 3. deležite se polnoštevilno!

Gospodarstvo.

KMETIJSTVO.

Popolna prenova travnika s preora-
njem in novo posetvijo je torej namestu
vseled tako visokih stroškov za enkrat le,
kjer povsem manjka dobrih trav. Delo je
sicer najpopolnejše in vodi najprej do
rezultata, toda pri tem številu naših sla-
bih travnikov prepočasno. Kjer je količ-
kaj vredna ruša, kakoršna je še vendar
le povečini na Dravskem polju in po Sl.
Goricah, je za zdaj razmeroma racional-
neje za to določeni denar uporabiti za
bolje gnojenje ter za delno posetev trav
med sedanjo rušo. Gnoj sam zbudi rušo,
par dodanih trav jo nam pa izpopolni, in
sicer bi uporabili na bolj suhih zemlji-
ših pahovke in latovko, na bolj vlažnih
pasjo travo in latovko. Ako smo pa pred
leti posejali na novo samo kupljene vi-
soke trave, dodamo sedaj še nizke. Kedaj
posejemo te trave v rušo, je precej vse-
eno, najbolje je spomladi, ker je največ
vlage, do zemlje pa pride seme bolje po
prvi košnji, samo biti mora tudi tedaj
dovolj vlage. Ako zemljo z brano neko-
liko odpremo, da pride seme lažje do
zemlje ter porabimo nekaj komposta, bo
seme gotovo izkalo, zlasti je pa mnogo
vredno, če na to še z valjarjem povalja-
mo. Pridnejši pa lahko cepi travnik le
mestoma, da prekoplje ali z železnimi
grabljami odpre zemljo ter zagrne seme,
koder ni ruša sklenjena.

Pri vsaki posetvi pa moramo gledati,
da seme kar mogoče enakomerno po-
razdelimo, ker so semena različna po teži
in velikosti. V ta namen je najbolje, se-
jati seme slične teže in velikosti tako, da
razdelimo vse seme v dve skupini, ter
vsako skupino za sebe posejemo zopet v
dveh smereh, eno polovico podolgem, eno
počez; da dobimo večjo množino, doda-
mo event. drobne suhe zemlje. Oves kot
nadusev moramo žrtvovati ter pokositi
zelenega, da ne škoduje, edino, ako ga
posejemo zelo rano ter zelo redko t. j.
kakih 40—50 kg na joha in nam ne polže,
ne zamori toliko poduseva, če pa pade,
ga pa moramo na vsak način pokositi. Da
pridejo nežne rastline bolj utrjene v
zimo, naj se prvo leto prepozno ne kosi
in ne popase. Mnogo več bo koristil tudi
prihodnjo pomlad valjar, kot pa brana.

Namakanje travnikov.

Prvo pri intenzivnem travništvu je
odpeljava preobite vode potom odprtih
ali pokritih jarkov, drugo je gnojenje
ter posetev trav za izpopolnitev ruše in
tretje, v modernem gospodarstvu vedno
važnejše, je namakanje. Pri vsem prid-
nem gnojenju nam lahko suša reducira
pridelek na polovico in vendar bi 2—3
kratna dobra namočitev tekom poletja
že zadostovala za normalni razvoj. Res
je, da proti vodnim zakonom stojimo za
enkrat brez moči, t. j., da vode, tekoče po
našem svetu, ne smemo poljubno vpora-
biti za svoje travnike, če ne, pridemo nav-
skriž s sodnijo radi tujih vodnih pravic.
Vendar mnogokje je mogoče, drugod naj
se pa skuša doseči te pravice. Tozadevna
navodila in pojasnila daje zadnji »Kme-
tovanje«, da je treba za vodopravno do-
voljenje pri okrajnem glavarstvu zapro-
siti, ki napravi nadaljne korake. Novi
osnutek melioracijskega zakona to vsaj
delno že predvideva, vendar bo pa treba
tudi v tem oziru nastopiti merodajnim
faktorjem, da se uredi kar najbolj za
povzdigo našega travništva, katero dobi-
va vedno važnejši gospodarski pomen v
kmetijskem obratu. Voda, uporabljena
ob suši za namakanje, se rentira in iz-
rabi 80—100 krat bolje, kakor pa za mlet-
je ali za proizvodnjo elektrike. Pri dobri
volji je pa mogoča združitev obojega, v
suši je tako navadno premalo vode, da
bi mlino mleti, tedaj naj uporabljajo
drugo silo, ako hočejo imeti res gospo-
darski pomen za okolico. Le malo leg na-
ših travnikov je, kjer bi bilo namakanje
nemogoče, take lege je pa pametnejše
uporabiti za polje. Namakovalne napra-
ve, razven velikih, skupnih za cele kom-
plekse, ne zahtevajo toliko kapitala, in
delo lahko izvrši vsak gospodar sam v
času, ko je manj gospodarskega posla.
Takozvana »divja namakanja«, kjer se
voda samo nagne na travnik, pa ni ni-
kakor racionalno, ker se navadno upo-
rabi razmeroma velike množine vode, ki
na enem mestu, katerega razmočvirji, da
izginejo le dobre trave. Način namaka-
nja se ravna po množini vode ter po legi
zemljišč in sicer na tekočo vodo, na sto-

ječo vodo, z dviganjem talne vode do
rastlinskih korenin, s škropljenjem in
razprševanjem vode. Po večini odgo-
varja najbolj našim razmeram namaka-
nje na tekočo vodo. Ako je lega ugodna
in imamo veliko vode z razmeroma dosti
gnojilnimi snovmi, je namakanje v svrhu
gnojenja v jeseni in spomladi veliko
vredno, navadno pa namakamo le ob su-
ši, tedaj pa vsaj toliko, da odgovarja par-
dnevnu mirnemu dežju s 100—150 mm
padavine, kar odgovarja 1000—15000 kub.
metrov vode na 1 ha. Samo večkratno
malo navlaženje s kakimi 200—400 kub.
metrov vode na 1 ha, to odgovarja 20—40
mm padavine, je potrata vode, ker se pri
tej mali količini mnogo vode izgubi.

Za obsežnejša namakanja so potreb-
ne velike melioracijske naprave, tako
dovajajo n. pr. pri namakanju v Lom-
bardijski ter ob Soči pri Tržiču dolgi,
glavni kanali vodo iz gornjega toka v
številne, razdelilne, po več kilometrov
dolge kanale. Drugod so zopet zagrajene
cele gorske kotline z zidanimi jezovi, da
se zbira in ohrani voda za poletje ter
odvaja po kanalih na travnike in polja.
Ali pa velike zapornice zapro počasi te-
koče reke, da se dvigne nivo vode ter s
tem talna voda do rastlinskih korenin.
Tako napravo imamo v Ljubljani na
Ljubljanci, ki ima poleg drugega v po-
letnem času tudi to važno nalogo, da
dvigne nivo vode, ki ima na 30 km preko
Ljubljanskega barja komaj pol metra
padca. Manjše naprave je najbolje izvr-
šiti potom vodnih zadrug, ki dobijo vsaj
lažje državno podporo.

OBRAT IN TRGOVINA.

Slovensko obrtno društvo v Mariboru.

Minulo nedeljo je imelo Slovensko
obratno društvo v Mariboru svoj II. redni
občni zbor. Dasi je društvo še jako mla-
do — obstoja še le tri leta — je postalo
važen narodno-gospodarski činitelj ne
samo v Mariboru, ampak v vsej maribor-
ski oblasti.

Društvo združuje vse slovenske narod-
no zavedne obrtnike v narodno-gospo-
darskem, kakor tudi v strokovnem oziru.
Šteje 234 rednih članov, in je res edino
narodno obrtno društvo v Mariboru, ker
se klerikalne Obrtne zveze, v kateri so
včlanjeni najhujši renegati in celo taki,
ki so kandidirali na nemški listi pri
zadnjih volitvah, pač ne more smatrati
za narodno.

Društvo, kateremu že tretje leto pred-
seduje agilen g. Fran Novak, brivec v
Mariboru, lahko s ponosom gleda na v
minulemu letu dovršeno delo. Na 24 se-
jah odbora se je sklepalo o raznih, za
vse obrtnike zelo važnih zadevah. K naj-
važnejšim prireditvam v minulemu letu
moramo prištevati »Pokrajinsko obrtno
razstavo«, ki je v moralnem oziru pre-
segla vse dosedanje slične prireditve, v
gmočnem oziru pa je vsled neugodnega
vremena žal zaostala za pričakovanim
uspehom. Ob tej priliki se je vršil tudi
»Kongres jugoslovenskih obrtnikov«, na
kateroga so prišli delegatje iz cele drža-
ve. Med letom se je vršilo pet sestankov
in troje predavanj, na katerih se je raz-
pravljalo o najaktualnejših vprašanjih,
ki se tičejo obrtništva. Velika vrednost
društva za njegove člane leži tudi v po-
sredovanju pri oddaji del, v stanovanj-
skih, davčnih in raznih drugih obrtnih
zadevah, kjer dobivajo člani brezplačno
vsa potrebna pojasnila in informacije,
pa tudi podporo in pomoč. Za čevljarje
je društvo priredilo poseben prikrejo-
valni tečaj. Nameravalo je prirediti tu-
di tečaj za knjigovodstvo, ki pa je vsled
premlega zanimanja moral odpasti, dasi
bi bil za obrtnike izredne važnosti.

Posebno pozornost pa je posvečalo
društvo obrtnikemu naraščanju. Glavni
cilj društva v tem pogledu je ustanovitev
»Vajeniškega doma«, za kar pa je po-
trebno mnogo sredstev. Dasi ta načrt ni
takoj izvršljiv, mu posveča društvo vso
pozornost in marljivo zbira sredstva za
uresničenje te hvalevredne ideje. V tem
domu naj bi našli vajenci nadaljno vzgo-
jo, ki je ne more nuditi posamezen moj-
ster, ter imeli skupno zavetišče, s čemer
bi bil marsikomu omogočen uk, ki ga se-
daj ne more dobivati bodisi vsled po-
manjkanja stanovanj, bodisi vsled po-
manjkanja sredstev. V stalnih zvezah je
bilo društvo z obrtno-nadaljevalno šolo.
Razpisalo je dvajset nagrad za najbolj-
še učence, kar je po izjavah učiteljskega
osobja zelo ugodno vplivalo na učence

in jih vzpodbujalo pri uku. Pri vseh več-
jih podjetjih se je zavzelo društvo za to,
da oddajajo svoja dela narodnim obrtni-
kom, ne pa tujcem ali celo inozemcem.

Pri vsem svojem obilnem poslu pa
društvo ni zanemarjalo tudi narodnih
akeij in prireditev. Udeleževalo se je
pridno prosvetnega dela ter podpiralo
vse narodne institucije po svojih močeh.
Pri vseh važnejših narodno-gospodarskih
dogodkih je zavzemalo društvo odločno
stališče v korist obrtništva, zasledovalo
natančno ves gospodarski razvoj obrt-
ništva, protestiralo proti zapostavljanju
domače obrti, pošiljalo raznim uradom
nasvete in proteste ter tako v vsakem o-
ziru zastopalo obrtniški stan. Vso pozor-
nost je posvečalo društvo tudi importir-
nanju kvalificiranih delavcev iz ino-
zemstva ter je stalo v stalnem stiku z
državno horzo dela.

V svrhu povzdige domače in narodne
obrti je društvo sodelovalo pri izdaji
»Mariborskega koledarja«, ki naj bi bil
za vsakega Slovenca kašipot pri oddaji
del ter seznanil široo javnost s slovenski-
mi obrtniki, ki se bore za svoj obstanek
ker naši ljudje še vedno raje podpirajo
Nemce in tužce, kakor pa domačine.

Tudi za prihodnje leto pripravlja dru-
štvo veliko »Industrijsko-obratno vzorčno
izložbo« ter je bil v ta namen izvoljen
že poseben odbor, ki vodi vse predpri-
prave, o čemur bomo pravočasno poro-
čali.

Občni zbor je pokazal, da je društvo
vsestransko delavno in se popolnoma za-
veda svoje važne naloge, zlasti tu ob na-
rodni meji. Bilo bi le želeli, da se tudi še
nadalje razvija v tej meri. Pa tudi za to
ni treba biti v skrbeh, saj so v novem o-
bodu večinoma dosedanj vztrajni de-
lavci z agilnim predsednikom Novakom
na čelu. Želeli pa bi bilo, da bi našlo
društvo razumevanje in podporo pri slo-
venski javnosti po geslu »Svoji k svo-
jine«, zlasti pa, da bi bili včlanjeni v
društvo vsi obrtniki, ki mislijo in čutijo
slovensko.

Odvzem obveznic negažiranih državnih dolgov.

Delegacija ministertva financ v Ljub-
ljani objavlja uradno.

Dodatno k tukajšnjemu razglasu z dne
21. marca 1923 št. A IV 1470-2 (Uradni
list št. 29 z dne 27. marca 1923) se po na-
redbi ministertva financ, generalne di-
rekcije državnih dolgov v Beogradu z
dne 4. aprila 1923 D broj 5999 objavlja
sledeče:

Med obveznice negažiranih (nehipote-
ciranih) državnih dolgov, ki se po odloku
gospoda finančnega ministra z dne 9.
marca 1923 D broj 4417 vzamejo iz obte-
ka, spadajo te-le obligacije:

A. Splošni državni dolгови.

1. 4,2% na unificirana papirnata renti
iz leta 1868 s kuponom z dne 1. februarja
in 1. avgusta, onih po 50 gold. pa z dne 1.
avgusta.

2. 4,2% unificirana srebrna renti iz 1.
1868 s kuponom 1. aprila in 1. oktobra,
onih po 50 gold. pa z dne 1. oktobra.

3. 4% ne konvertirane davka proste
državne zadolžnice s kuponi v kronah z
dne 1. januarja in 1. julija ali pa z dne
1. maja in 1. novembra ali 1. februarja in
1. avgusta.

B. Avstrijski dolгови:

1. 4% na avstrijska zlata renti s kupo-
ni od 1. aprila in 1. oktobra.

2. 3½% no davka prosto rentno poso-
jilo kraljevin in dežel, zastopanih v dr-
žavnem zboru, iz leta 1897 (3½% na av-
strijska investicijska renti) s kuponi z
dne 1. februarja in 1. avgusta.

3. 4% no davka prosto rentno posojilo
kraljevin in dežel, zastopanih v držav-
nem zboru iz leta 1893 (avstrijska 4% na
kronska renti) s kuponi 1. marca in 1.
septembra.

4. 4½% ne davka proste avstrijske dr-
žavne blagajniške nakaznice iz leta 1914
s kuponi z dne 2. januarja in 1. julija.

5. 4,36% ne zadolžnice zavarovalnih
društev in I. avstrijske hranilnice na
Dunaju iz leta 1911.

C. Ogrski dolгови:

1. 4% na ogrska zlata renti.

2. 4% na davka prosta ogrska Kronska
renti iz leta 1892, 1900, 1902, 1904, 1908 in
1910.

3. 4½% državno rentno posojilo iz leta
1913.

4. 4½% no državno posojilo za odkup
regalnih pravic točenja pijač. (V posesti
občin in mest, vinkulirano).

5. 4½% no amortizacijsko rentno po-
sojilo iz leta 1914 (emilirano tudi v ino-
zemski veljavi).

6. 4% ogrsko zemljiško razbremenilno
posojilo iz leta 1889.

Vse druge obveznice, naj so bile tudi
žigosane, se zdaj ne vzamejo iz obteka,
deloma ker jih je po poizvedbah repara-
cijske komisije smatrati za gažirane, de-
loma, ker bo glede nekaterih dolgov na
pr. onih iz let pred 1868 še sledilo navo-
dilo. Srečke iz leta 1860 in 1864, pa zato
ne ker so bile že leta 1920 docela izžreba-
ne in amortizirane.

Končno se pripomni, da se vzemo iz
obteka vse obveznice predvajnih posojil,
gori navedenih pod A, B in C če se naha-
jajo na našem ozemlju in sicer brez raz-
like, ali so imovina naših ali pa tujih dr-
žavljanov.

—□—

g Vrednost denarja. 1 dolar velja 97—
98 Din., 1 lira 4.85—4.87.50 Din., 1 češka
krona 2.88 Din., 100 av. kron 13.85 par. V.
Curihu stane naših 100 Din. 5.60 švicar-
skih frankov.

g Velesejem v Kölnu odgojen. Nad-
zorstveni svet urada za velesejem je na
svoji seji zadnji seji sklenil, da se za čas
od 6. do 12. maja nameravani velesejem
odgodi do septembra, ko se bo gospodar-
ski položaj vsaj nekoliko zboljšal.

—□—

TRŽNE CENE.

Žitni trg. V prošlem tednu je bila ten-
denca v glavnem nespremenjena. Blago
se je prodajalo največ doma. Izvoz je bil
neznaten, dasi se inozemstvo prilično za-
nima za pšenico in koruzo. Prometne raz-
mere so se nekaj zboljšale. Pšenica je no-
tirala v Vojvodini 450—455, rž 375—400,
oves 290—300, ječmen 300 do 350, koruza
okoli 275 Din. z vtovorne postaje. Po mo-
ki je bilo živahno povpraševanje; št. »0«
se je tržila po 675—700 z mlina. — Vreme
je bilo povoljno, dež je bil dobro došel.
Stanje posevkov v glavnem povoljno.

Živinski trg. Cene narasle v celi drža-
vi deloma radi obilnega izvoza, deloma
pa najbrž tudi radi zabrane izvoza živine
iz Rumunije. Te visoke cene se najbrž ne
bodo dolgo držale, ker se je istočasno
tudi tečaj dinarja zboljšal.

Vinski trg. Vinska trta v naši državi
je v splošnem dobro prezimila. To ima
za vzrok nazadovanje vinskih cen. Hr-
vantska kmetijska vina bela 8% na se tr-
žijo po 2.75 do 3 Din. za liter postavljena
na postajo. Precej čvrste so pa cene dal-
matinskih vin, ki jih kupujejo reške in
tržaške tvrdke za Švice. Subotička in vr-
šaška vina se ponujajo po 1.50 do 1.75 Din.
za liter. Kupcev malo, kakor sploh vin-
trgovina v celi državi ne uspeva.

Trg z jajci. Lahno nazadovanje cen
Povprečne cene v državi so bile med 1
do 1.25 Din. za komad.

Trg s širovimi kožami. Po praznikih
je bila trgovina s kožami precej živa. —
Inozemstvo se zanima za naše sirove ko-
že. V Beogradu so se tržile goveje kože:
do 20 kg teške po 15 Din. kg. 20 do 35 kg
teške po 18 Din. in 35 kg in več teške 20
Din. 1 kg. Jagnječe kože so imele ceno
28—30 Din.

Zagrebski žitni trg 17. apr. V dinarjih
po 100 kg postavno baška odnosno voj-
vodinska postaja notirajo: pšenica 455—
465, koruza rumena 255—275, rž 350—380,
ječmen za pivovarne 325—350, za krmo
300—315, oves 290—300, moka pšenična »0«
687.50—712.50, »2« 662.50—687.00, »4« 687.50
662.50; tendenca mirna.

Novosadska blagovna borza 17. aprila.
V dinarjih notirajo: pšenica baška 450,
ječmen baški 310, oves baški 292.50, ba-
nalski 283.25, koruza baška 255; moka
»00« 880, »0« 670—685, tendenca malo pri-
jaznejša.

t Tržne cene v Celju dne 1. aprila 1923.
Govedina: V mesnicah I. vrste 20 Din.,
II. vrste 17. Na trgu I. vrste 18 Din., II.
vrste 17. Teletina: 1 kg telečjega mesa I.
20 Din., II. 19. Svinjina: 1 kg praščjega
mesa I. 30 Din., II. 25.50, 1 kg slanina 37
do 39 Din., na debelo 35 Din., 1 kg masti
42 Din. Perutnina, 1 kokoš 40 Din., 1 pe-
telin 40 Din., 1 raca 100 Din., 1 puran 150
Din., 1 domači zajec, manjši 20—25 Din.
Mleko, maslo, jajca: 1 liter mleka 3.50
Din., 1 kg surovega masla 50 Din., 1 kg
čajnega masla 55—72 Din., 1 kg masla
48—50 Din., eno jajce 1.50 Din. Pijače:
1 liter starega vina 12 Din., 1 liter nove-
ga vina 8—10 Din., 1 liter piva 6 Din., 1
liter žganja 28 Din. Kruh: 1 kg belega
kruha 7.50 Din., črnega 6.50 Din. Sadje

1 kg jabolk 4-5 Din. Špacerijsko blago: 1 liter namiznega olja 30-32 Din., 1 liter bučnega olja 32-34 Din., 1 liter vinskega kisa 4 Din., 1 liter navadnega kisa 3 Din. Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 7.50 Din., št. 0 7.40 Din., št. 2 7.- Din., štev. 4 6.60 Din., št. 6 5.80 Din., 1 kg ržene moke 5.80, 1 kg kaše 6.75 Din., 1 kg ječmenja 5.25 Din., 1 kg otrobov 2.10 Din., 1 kg koruzne moke 4.25 Din., 1 kg koruznega zdroba 5.25 Din., 1 kg pšeničnega zdroba 7.60 Din., 1 kg ajdove moke I. 7.25 Din., kgovsenena drobno prigrariža 1^a 8 kLh 1 q pšenice 500 Din., 1 q rži 450 Din., 1 q ječmena 350 Din., 1 q ovsu 350 Din., 1 q prosa 375 Din., 1 q nove, sušene koruze 1 q ajde 375 Din. Kurivo: 1 q premoga, črni 42 Din., rujav 24 Din., 1 m³ trdih drv 125 Din., 100 kg 33.75-35 Din., mehki 100 Din. Krma: 1 q sladkega sena 225 Din., 1 q pol sladkega sena 200 Din., 1 q kislega sena 175 Din., 1 q slame 125-150 Din. Zelenjava in gobe. Zelenjava. 1 kg glavate solate ital. 20 Din., 1 kg čebule 5 Din., 1 česna 12 Din., 1 kg krompirja 2 Din., 1 komad repe 6.50 Din.

HME LJ.

43. glavna skupščina hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu dne 8. aprila 1923.

I.

Pri skrajno neugodnem vremenu je bila udeležba glavne skupščine še dovoljna. G. predsednik je kmalu po določenem času pozdravil došle hmeljarje, omenil velike in velevažne naloge društva ravno sedaj, ko se sklepajo trgovske pogodbe s sosednimi državami, pozval je vse hmeljarje, naj se tesneje oklenejo edine strokovne organizacije v naši državi ter dal besedo poslovojni, da poroča o delovanju društva v min. letu.

II.

L. 1922 si bodo hmeljarji ohranili v neprijetnem spominu, kajti šteti ga moramo med pasivna leta, to se pravi: pridelovalni stroški so presegali dohodke za precejšnjo svoto in vsled tega se je hmeljarjev poprijela neka malodušnost in klavnost. Pasivnost hmeljarstva je povzročila v prvi vrsti nadprodukcija, potem znatno skrčen konzum piva in na posled tudi več ali manj žalosten gospodarski položaj v obče.

Društveno vodstvo mora predvsem grajati naše hmeljarje zaradi zanikrnega, površnega, brezskrbnega obiranja. 43. l. uči društvo ne le člane, nego hmeljarje v obče, naj vedno skrbijo za lepo, pravilno obiranje in sušenje, za pravočasno basanje, pa ves pouk in vse prizadevanje je bilo, kakor »bob ob stenoe«. Hmeljski prekupeci so se bridko pritoževali, da se je m. l. obiranje prav površno izvrševalo in to zlasti v skoro najuglednejši občini čelga okoliša. Hmelj. dr. je nešteto krat na raznih shodih razpravljalo o tej velevažni točki našega hmeljarstva, razpošilja vsako leto posebne lepake s tozadevnim navodilom vsem poverjenikom s prošnjo, da jih pribijejo na hišah, kozolcih, drevsih itd. čelga okoliša. Pa vse zaman! Hmeljarstvo si bo Savinjska dolina ohranila le takrat kot najizdatnejši vir blagostanja, ako bodo hmeljarji vstregli vsem zahtevam hm. prekupecev — in to je predvsem pravilno ravnanje z dozorelim hmeljem. Zanikrnost v obiranju v m. l. so deloma povzročile tudi visoke cene iz leta 1921 in upanje na še višje v l. 1922. Velike vsote denarja so l. 1921 ljudstvo kar omamile, da je popivalo noč in dan — pa to ne le moški in ženske — nego tudi — žalibog — otroci! — V nadi na lahko in dobro prodajo hmelja so pozabili na star nauk, ki se glasi: Čim večja je produkcija, tem skrbnejše se mora izvrševati obiranje — a ne narobe! Hvala Bogu, pa imamo tudi mnogo razsodnih in razumnih hmeljarjev, kateri so si dobilek iz l. 1921 ohranili v kritje izgube l. 1921!

S hmeljem zasajeno zemljišče je v m. l. povečalo za 25%, vendar je množina pridelanega hmelja le nekaj malega presegala predlansko. Skrajno neugodno vreme meseca marca in aprila je zelo oviralo vsa dela v hmeljskih nasadih; le s skrajno silo so se izvrševala najpotrebnejša dela, t. j. rez in postavljanje drogov in napeljevanje žice. Zanimivo je bilo, da so se pri obrezovanju hmeljske korenke že našli dorasli eksemplari

hmeljskega kebra, kar se v prejšnjih letih ni pripetilo.

Prvo polovico meseca majnika smo imeli tudi neugodno, mokro vreme in nizke nočne temperature, kar ni ugodno uplivalo na razvoj rastline in je bilo stanje sredi majnika prav različno. Drugo polovico meseca majnika je bilo vreme ugodno, pa stanje nasadov je bilo še vedno neenako, ker je nočna temperatura znašala povprečno komaj 8° R. V posameznih nasadih zahodnega okoliša se je prikazal bolhač, ki je kmalu zopet izginil in ni povzročil posebne škode. Sredi meseca junija se je stanje izboljšalo in je rastlina v bujnih nasadih dorastla že do vrha drogov, oz. žic, dasi ni že mesec dni deževalo. Povprečna nočna temperatura je znašala komaj 11° R, kar je premalo.

Koncem meseca junija je bilo zadost padavine in nočna temperatura je znašala povprečno 13° R; vsled tega se je stanje tudi izboljšalo — vendar pa je bilo še vedno neenako; rastlina je v obče dorastla do vrha drogov in tudi čez ter dobivala precejšnje število panog.

Sredi julija je vsled silne vročine in pomanjkanja mokrote rastlina začela pešati, posebno pa na prodnatem zemljišču. Golding je bil že v polnem cvetju, in na poznej hmelju so se prikazovali cvetni popki. Vsled suše so začenjali spodnji listi rumeneti in odpadati. Koncem julija je bilo vsled ugodnih vremenskih razmer stanje jako ugodno, če tudi neenako. Golding je prehajal v kobule in pozni hmelj je cvetel. Sredi avgusta se pričakovano obiranje vsled suše ni moglo izvrševati in se je pričelo še le okoli 20. avgusta ter trajalo do konca; obiranju goldinga je neposredno sledilo obiranje poznega hmelja.

Kakovost lanskega pridelka je bila po izreku merodajnih činiteljev izborna, množina pa nezadostna; vsak hmeljar je več pričakoval. Po verodostojnih virih se je konstatiralo, da se je lani pridelalo približno 4500 met. stotov hmelja na priložno 375 ha veliki plošči — ako se namreč računamo, da se je na 1 ha pridelalo približno 12 stotov hmelja. Hmeljska kupčija je bila začetkom prav mirna in se je le polagoma oživela. Glede cene je nastalo veliko razočaranje. Ljudje so govorili o cenah, o katerih se razumnemu hmeljarju niti sanjalo ni. Pri meni je bil mož, kateri mi je rekel: »Ja, vejo pod 800 K za 1 kg ga ne bodem prodajal!« — Vesel pa je lahko bil, ako je le eno desetino pričakovane cene dobil za svoj pridelok. Povprečno se lahko reče, da se je hmelj prodal po 70 K za 1 kg. Savinjska dolina je torej dobila, oz. še bo dobila — ker mnogo hmelja še ni prodanega — nad 31 milijonov za lanske pridelke; pridelovalni stroški znašajo pa najmanj 54 mil.; torej zneso izguba najmanj 23 mil. K, kar se v gospodarski bilanci Savinjskega prav občutno pozna. Lani pa tudi ni bilo tistega brezmejnega in divjega popivanja!

Delovanje Hm. dr. je bilo prav obsežno; društvo je štelo 227 članov. Izmed članov sta lani premula dvorni svetnik g. Fran Vovšek iz Braslovč in g. Matevž Hojnik iz Levea. Da počastimo njih spomin, prosim, da se dvignete raz sedežev. (Se zgodi.)

Društveno vodstvo je imelo lani 15 posvetovanj; glavna skupščina se je vršila dne 25. marca. O njenem poteku sem poročal domačim časopisom. »Nova Doba« je prinesla poročilo dobesedno.

Društveno vodstvo je lani v informacijo prekupecem razposlalo tujezemskim strokovnim časopisom 11 poročil o vsakokratnem stanju nasadov. Pri sestavi teh poročil so nam dobrodošla poročila naših poverjenikov iz različnih krajev našega okoliša. Takšnih poročil smo prejeli in sicer od gg. Pravšak - Sv. Jurij, Pranzik - Gomilsko in Terlav - Sv. Peter po štiri, od gg. Cank - Škofja vas, Drev - Sv. Martin na P. in Sadnik - Gomilja po tri, od gg. Turnšek - Breg in Preserje po dva in od g. dr. Šribar - Drešnja po eno poročilo. Drugi poverjeniki se pa prošnji niso odzvali. Navedenim poverjenikom se tem potom vodstvo lepo zahvaljuje za tozadevni trud.

O stanju naših in tujezemskih hmelj. nasadov je pa društvo v domačih časopisih (Nova Doba, Slov. Gospodar, Jutro, Narod in Tabor) razglasilo 16, deloma prav obširnih poročil.

Brojavnih tržnih poročil smo razpošiljali 24 tridesetim našim poverjenikom

in tudi posameznim članom. Prosim, da se nam poroča, ako so poročila točno došla in ako se za bodočo sezijo želi kakšna tozadevna izprememba.

Društveno vodstvo je sklicalo dne 6. avgusta 1922 svoje poverjenike, da se z njimi dogovori in določi mezda za obiranje hmelja; na posvetovanju se je sklenilo, da se bode od škafa plačevalo s hrano po 4, brez hrane po 6 K, kar se je pa hmeljarjem v obče previsoko zdelo, zlasti pa še pri prodaji hmelja.

Vsled sklepa 42. gl. skupščine je društveno vodstvo razposlalo vsem poverjenikom in tudi posameznim hmeljarjem okrožnico, s katero so se pozvali vsi hmeljarji, naj od neznanih prekupecev zahtevajo od Hm. društva izdane »Legitimacije«; ker se pa prekupci z besedilom navedenih legitimacij niso strinjali, se vsa zadeva ni izvršila. Poslovodja je imel toliko truda — a zamanj.

Hmeljskim obiravcem je društveno vodstvo tudi lani izposlovalo na južni železnici ter prvič tudi na progi Rogatec-Grobelno polovično vozino, med tem ko je državna železnica isto prošnjo vnovič odbila. Za leto pa smo to ugodnost za progo Celje-Dravograd že potom polj. ministr. pri žel. ministr. dosegli. Dolgo smo morali trkati, predno se nam je odprlo!

Dne 2. julija se je poslovodja vsled ustmene prošnje nekega hmeljarja podal na Zg. Panikvo, kjer je imel čez dve uri trajajoče razpravljanje o umnem hmeljarstvu. Blizu 30 hmeljarjev je vestno sledilo strokovnemu razlaganju ter se konečno predavatelju zahvalilo za trud. Ponkavlani so zavedni hmeljarji, kateri pridelujejo prvovrsten hmelj in ga prav lahko spravijo v denar.

Tukajšnja hmeljarna se je lani udeležila tudi ljubljanskega velesejma; vsa prireditve je povzročila prav obilnih stroškov in truda, uspeha pa nobenega.

Neposredno pred hmeljsko sezijo se je hmeljarjev poprijela neka bojazen; društveno vodstvo jih je potom posebne okrožnice tolažilo ter jim svetovalo, pri hmeljski kupčiji ohraniti hladno kri in ne preveč siliti k prodaji. »Kakršno je povpraševanje, takšno mora biti ponujanje!« se glasi stari nauk umnega hmeljarstva.

Meseca avgusta je društveno vodstvo razposlalo okrožnico vsem poverjenikom s prošnjo, da mu naj za letošnjo spomlad preskrbe lepih in zdravih hmelj. sadežev od goldinga in poznega hmelja v svrhu selekcijoniranja hm. rastline. Ali se bo to potrebno delo letos izvršilo, je odvisno od današnje glavne skupščine.

Ne morem drugače, kakor da poročam gl. skup. tudi nek čuden pojav v hmelj. trgovini. Trije k nam došli hm. prekupci so prosili zaščite Hm. dr., katera se jim je tudi podelila.

Dne 10. nov. je društveno vodstvo postavilo obširno ulogo na polj. ministr. ter v njej razložilo vse težnje Hm. dr. v povzdigo hmeljarstva v obče in sicer: a) glede carine za hmelj in juto, b) glede polovične vozine za hm. obiravce, c) glede vpeljave posebnih olajšav za prevoz hmelja v inozemstvo, d) glede uradnih ur na tukajšnjem poštnem uradu v hmeljski seziji, e) glede hmeljske statistike in f) glede hmeljskega konsulentstva v polj. ministrstvu.

Drž. trgovska šola v Novem mestu je zaprosila dr. vodstvo za nekaj hm. uzorcev v svrhu poduka. Tej želji je drage volje ustregel tuk. veletrgovec in župan V. Vabič, do katerega se je društveno vodstvo obrnilo.

Urednik Šaša Železnikar iz Ljubljane je naprosil društveno vodstvo za informacije glede našega hmeljarstva v to svrhu, da bode v angleških časopisih delal reklamo za naš hmelj. Prošnji se je seveda drage volje ustreglo.

Društveno vodstvo je tudi v m. l. preskrbovalo članom Hm. dr. večje in manjše množine volenjskega in zabukovskega premoga — seveda brez vsake najmanjše provizije za poslovodjo, kateri je imel z razpečevanjem na drobno prav obilo posla in sitnosti.

Spomin ustanovitve našega hmeljarstva — g. Josipa Bregarja — se je s tem ponovil, da se je dan Vseh Svetih njegova gomila okolišala in razsvetila.

Konečno se društveno vodstvo zahvaljuje bivšemu poslancu g. Drofeniku za izposlovanje državne podpore, potem gg. šol. voditeljem iz Braslovč, Gomilске, Gotovelj, St. Martina n. P., Orle

vasi, Petrovč in Polzele za nabiranje letnine in razpošiljanje raznih okrožnic in vabil udom Hm. dr.

Vse to in še veliko, veliko več je bilo delo poslovodje v minulem letu, katero je bilo glede dela najmočnejše izmed vseh.

III.

Hmeljarsko društvo je imelo leta 1922 37.920 K dohodkov in 30.680.49 K stroškov, torej preostanka 7239.51 K, kateri znesek se bo uporabil za eventuelno selekcijoniranje hmelja. V imenu pregledovalcev računa je poročal g. dr. Šribar ter izjavil, da je revizija našla vse v najlepšem redu in je predlagal, da se reče poslovodji absolutorij, kar se je tudi enoglasno zgodilo. Kakor že povedano, štelo je Hm. društvo v m. l. 227 udov, kar je za obsežen okoliš veliko premalo in bi društvo moralo šteti vsaj 500 članov, ako bi se vsi hmeljarji zavedli pomena in naloge društva. So hmeljarji celo v našem trgu, kateri društvo le takrat poznajo, kadar kaj rabijo, da bi pa društvu pristopili, tega pa ne. Iz naslednjega poročila naj gl. skupščina izve, v katerih občinah se nahajajo zavedni in nezavedni hmeljarji. Evo: St. Andrej, Braslovče 57, Celje 5, Dobrna 0, Gomilsko 20, Gotovelje 22, Grajska vas 7, Grizla 0, Marnberk 4, Sv. Martin n. Paki 11, Sv. Martin v R. d. 1, Sv. Peter 18, Petrovč 10 (zelo malo za tako obsežno in bogato občino!), Polzela 18, Prekopa 9, Škofja vas 7 (vsi hmeljarji so tudi udni), Šostanj 0, Sv. Jurij - Tabor 2 (!), Velenje 0 (!), Velika Pirešica 6, Vojnik 6, Vransko 0 (!), in Žalec 31.

IV.

Skoro vsi navzoči so se zglasili tudi za t. l. ter so plačali letnino, katere znaša za nehmeljarja 5, za hmeljarje 5000 rastlin 10 in za vse druge 25 D.

V.

V ožji društveni odbor so bili izvoljeni naslednji hmeljarji: Antloga Andrej, Gotovelje, Kukec Edvard, Petriček Antol, Pikel Franc, Roblek Franc in Širca Josip, vsi iz Žalca; v širši odbor pa: Janič Marko - Celje, dr. M. Šribar - Drešnja vas, Oevirk Martin - Mala Pirešica, Terlav Alojzij - St. Peter, Marinc Josip - St. Pavel, Pranzik Ig. - Gomilsko, Turnšek Franc - Breg, Drev Ivan - Sv. Martin n. P., Radišek Jernej - Kaplja, Kralj Martin - Preserje, Plaskan Franc - Orka vas, in Cank Lehart - Škofja vas. Pregledovalcem računov pa gg. dr. Šribar in Vodenik Anton.

VI.

Spopolnitev društvenih pravil se je izročila g. dr. Šribarju, kateri bo osnutek spopolnitve predložil najpoprej širšemu odboru in potem pa glavni skupščini.

Prepotrebno selekcijoniranje se je po dolgem razpravljanju prelozilo, kar se pa v obče ne more odobravati. Star pregovor pravi, da mnogo kuharjev zasoli juho — in tako je tudi tukaj. Vsa zadeva bi se morala izročiti enemu ali dvema zanesljivima hmeljarjema in jima dati na razpolago potrebne prostore in denarna sredstva — in vse bi se lepo izvrševalo. Tako je pa vsa zadeva vsaj za nekaj časa pokopana, dasi se je izročila širšemu odboru in pretresovanje.

Ko je predsednik še odgovoril na razna vprašanja, zahvalil se je navzočim za vdeležbo ter zaključil 43. glavno skupščino, katera je trajala nad 3 ure.

—□—

Hmeljarji CSR prorokujejo, da bode t. l. »ušivos«, kar bi na hmeljske cene vobče dobro uplivalo. Zveza hmelj. društev v Žalcu piše in objavlja sledeč: »Kdor zasleduje hm. statistiko zadnjih 30 let, najde, da se je leta 1893, 1903, in 1913, prikazala hm. ušica v prav obili množini in da je zlasti 1903, in 1913, povzročila prav pičo in slabo letino. Potem zročila prav pičo in slabo letino. Potem takem bi se lahko sklepalo, da je po naravi tako urejeno, da se hm. ušica baš vsako 10. leto prikazuje v obilnejši meri ter občutljivo škoduje hm. rastlini. Torej koče leto bo baje tudi »ušivo« in to tem bolj, ker so na nekaterih vrtnih rastlinah že letos prikazale listne ušice, da so likem številu. Na podlagi dejstva, da so se lani med obiranjem hmelja prikazale hm. ušice, se lahko sklepa, da bode tekoča leto res »ušivo«. Toliko našim hmeljarjem v tolažbo!

—□—

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Ma- riboru

združena z vrtnarsko, vinarsko in umet-
niško razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Kakor smo že poročali, se vrši v času od 15. do 26. avgusta v Mariboru Industrijsko-obrtna izložba, združena z vrtnarsko, vinarsko in umetniško razstavo, ki naj predloži svetu razvoj naše industrije, obrti, vrtnarstva, vinarstva in umetnosti. Razstava je zamišljena v večjem silu od dosedanjih prireditve, kar omogočajo prostori, s katerimi razpolaga odbor, kakor tudi številne predprijave iz vseh krajev Slovenije, in Prekmurja, pa tudi iz drugih delov države. K tej razstavi je pritegnjena tudi industrija, ki je pri nas v temnem stiku z razvojem obrti, pa tudi za to, da je vsakemu podjetju dana možnost, da pokaže svetu svoje izdelke, ne da bi mu bilo treba posejati razne velesojne, ki so združeni z mnogo večjimi stroški. K udeležbi se vabijo tudi ona domača podjetja, ki se nameravajo udeležiti Ljubljanskega veleboja, ker je osnovan poseben odsek, ki bo skrbel za pravočasni prevoz blaga iz Maribora na sejmišče v Ljubljano. Velik uspeh in številna naročila, ki so jih dobili o priliki lanske Pokrajinske obrtne razstave posamezni razstavljalci, jamčijo za to, da se bo letošnje razstave udeležilo mnogo več razstavljalcev in zlasti tudi oni »seincariji«, ki so doslej nezaupno gledali na te prireditve in ostali z naročili na — cedilu. Podlaga vsake države je gospodarstvo, predvsem pa obrt in industrija. Čim bolj sta razviti ti dve panogi, tem trdnješi so temelji narodnega gospodarstva in države. Zato je potrebno, da na razstavah pokažemo, kaj zmoremo. S tem na eni strani pokažemo obširnost in vsej javnosti, kaj pridelujemo doma, na drugi strani pa izpodbijemo inozemsko konkurenco ter podpremo domačo obrt in industrijo. Moč pa je le v slogi. Čim več je razstavljalcev, tem večji je uspeh. Zato sleherni obrtnik, sleherni industrijalec na razstavo. Kdor ostane v zapečku, ostane svoj živ dan starokopiten in brez napredka.

Razpis oficijelnega lepaka. Razstavni odbor je razpisal za tri najboljše osnutke oficijelnega lepaka za Industrijsko-obrtno vzorčno izložbo v Mariboru po 2000, 1000 in 500 kron. Osnutek, ki bo sprejet, se nagradi seveda še posebej. Vabimo vse zainteresirane, (umetnike, slikarje itd.) da se udeležijo natečaja. Vse informacije glede besedila daje pisarna razstavnega odbora, Maribor, Aleksandrova cesta 22, telefon interurban št. 325. Osnutke je vpsolati zapečatene in označene samo s šifro najkasneje do 8. maja ob 12. uri popoldne.

Vsa pojasnila glede razstave daje pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Aleksandrova cesta 22, telefon interurban št. 325, kamor se je obračati ustmeno, pisмено ali telefonično.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 13. aprila: V Zagrebu se je danes vršila konferenca takozvanega opozicijskega bloka, (to je Radić, dr. Korošec in dr. Spaho), na kateri sta delegata ki sta bila v Beogradu, kjer sta se razgovarjala z zastopniki radikalne stranke, poročala o teh razgovorih. Po konferenci je izjavil Radić, da upa, da bo mogoče doseči sporazum med blokom in radikali. Če pa do tega ne pride, bo šel v parlament ter se tam bojeval z vsemi sredstvi proti beograjski vladi. Z dr. Korošcem je jako zadovoljen, ker pleše, kakor Radić gode. — Na seji ministrskega sveta se je razpravljalo o zahtevah bloka, ki zahteva predvsem revizijo ustave. Ministri niso hoteli podati novinarjem nikakih izjav o poteku seje. Sumi pa se, da so radikali pripravljeni, pristati na zahteve Radića.

Sobota, 14. aprila: Danes sta dospela v Zagreb radikalna odposlanca dr. Gjurmčević in dr. Janjić, ki sta pooblaščenca, da nadaljujeta z blokaši pogajanja. Vršijo se vsi dve konferenci med zastopniki radikalcev in Radićem, dr. Korošcem in dr. Spahom. Na večer so se razširile vesti, da je sporazum že dosežen. — V zvezi s temi pogajanjimi je ministrski svet

sklenil, da se vprašanje likvidacije pokrajinskih uprav, ki postanejo po ustanovitvi pokrajinskih oblasti nepotrebne, odgodi, da ne bi blokaši pogajanja prekinili. Vsa javnost napeto pričakuje razvoj dogodkov.

Nedelja, 15. aprila: Kakor se doznava, je blok tekom pogajanj z radikali začel zelo popuščati. Radić je pripravljen obestiti na klin svojo republiko, dr. Korošec pa za en ministrski stolček vsa tri leta obljublano avtonomijo. Zbog se je na železniškem shodu v Mariboru že hvalil, da bo sedel v prihodnji vladi. Med tem pa so se pogajanja razdrla, ker si radikali vendarle niso upali pristati na vse zahteve blokašev. Dogovorili pa so se v toliko, da ostane Radić še nadalje v Zagrebu in pusti radikalcem v parlamentu prosto roko. Dr. Korošec pa naj gre s svojimi poslanci, ki itak nič ne zaležejo v parlament, še nadalje zabavljati.

Ponedeljek, 6. aprila: Danes se je vršila težko pričakovana prva seja nove narodne skupščine. Radić je poslal le dva svoja zastopnika. Radikali so bili silno poparjeni. Vlada je v nedeljo zvečer podala demisijo. Pri volitvah je bil izvoljen začasnim predsednikom narodne skupščine radikalni poslanec dr. Peleš. Prečital je poročilo vlade, da je podala demisijo, nakar je bil parlament odgođen, dokler se ne sestavi nova vlada. Nahajamo se torej v popolni državni krizi. Edino upanje radikalcev so sedaj demokracije, katere skušajo na vsak način pridobiti za sodelovanje ter jim ponujajo razne koncesije, kar pa demokracije odločno odklanjajo.

Torek, 17. aprila: Pašić je poverjen s sestavo nove vlade. Kakor se je pričakovalo, se je najprej obrnil na demokrate ter jih prosil, naj mu pomagajo iz zaga. Ker pa demokrate cel čas, odkar se je razdrla koalicija, ni hotel poznati, temveč jih je stalno napadal in sramotil, mu ne bo več šli na limi. Kako se bo razvil politični položaj, je danes težko reči. Politični krogi se mnogo bavijo z novimi volitvami, katerih pa ne smejo voditi več radikali.

Zanimivosti.

Izvanreden medicinski pojav. Dekle s stalno visoko vročino.

Ameriški listi so poročali nedavno o neki deklici v Escanabi v državi Michigan (Združene države Sev. Amerike), ki vzbuja občo pozornost med ameriški zdravniki. Čičaški »Glas Svobode« poroča o tem:

Miss Evelyn Lyons vzbuja občo pozornost med ameriški zdravniki. Njen slučaj je prvi te vrste. Njena toplota je znašala zadnja dva tedna približno 114 stopinj. Njeno toploto morajo meriti s

* Seveda po Fahrenheitovem toplotomeru; po Celziju bi bilo prilično 45 stopinj, po Reaumurju pa krog 36 stopinj. posebnim toplotomerom, ki so ga izposodili od vremenskega urada in ki se rabi za visoke temperature. Ko ji je zadnji teden zdravnik meril toploto, je toplotomer počil, ker je bila njena vročina mnogo večja, kot se da meriti z bolniškimi toplotomeri. Včeraj je imela 115,6 stopinj.

Dekle je v oskrbi mestnega zdravniškega komisarja dr. Harry J. Defneta. Dr. Defnet in drugi zdravniki, ki redno obiskujejo mrzlično dekle, se boje, da bo nastopila kriza, ako se njena toplota zmanjša. S tem bo namreč najbrž zmanjšana tudi njena odporna sila. Vse je odvisno po mnenju zdravnikov, ako bo ohranila svojo izvanredno duševno moč, kadar jo bo mrzlota zapustila.

Če se bo zgodil ta zdravniški čudež in bo Evelyn okrevala, namerava takoj zapustiti Escanabo. Ako ozdravi in ostane v svojem mestu, jo bodo celo življenje gledali kot nekaj čudežnega stvor. Za to bo odšla, kakor hitro bo zopet po konci in bo lahko zapustila mesto.

Kam bo šla, sicer ne ve. Toda pravi, da bo šla kamorkoli, kjer je ne poznajo in začela bo novo življenje pod novim imenom.

Dr. Defnet pravi v današnjem bulletinu, da je njen pulz 120; apetit in duševne zmožnosti so normalne. Ravno tako je njena moč normalna. V splošnem je njeno stanje neizpremenjeno. To je sploh normalna reakcija v slučaju vročice. Boje se samo, da bo s slabljenjem pojemale tudi njena volja, da bi ozdravila, ki jo je edino ohranila pri življenju v dnevih njene rad bolezn.

Mati mlade Eveline je povedala, da je prepričana, da je njena hčerka že dvakrat umrla pa se je obakrat iztrgala obtemu smrti s čudovito močjo svoje volje. Mati je opisala prvo »smrt«. Bilo je tretji dan, odkar je njena temperatura narasla na 104 stopinj. Ležala je na postelji kakor mrtva. Njene roke so bile mrzle. Mati jo je začela nalahko ribati s toplimi brisačami in med tem se je Evelyn zdramila in začela govoriti s čudno oddaljenim glasom. »Vidim luči. Polno ljudi vidim. Vsi so beli. Zdi se mi, da vidim očeta, vsega v belem. — Zdi se mi, da plavam po zraku. Toda ali ni postelja tu? Mati, kaj ne, da me ne boš pustila od sebe? Drži me, mama, ne spusti me!« Mati je slutila, da ji bo odšla hčerka, toda sama s svojo voljo je zmagala smrt. To se je še enkrat ponovilo.

Evelyn je vedno popolnoma pri zavesti. Zanimiv je en dogodek. Nekega mrzlega dne je nenadoma zginila. Mati jo je iskala in našla jo je ležečo v snegu, kamor si je šla hladiti svojo strašno vročino, kakor je rekla. Toda kljub snegu in ledenemu mirazu, se ni prehladila in se ji niti najmanj niso poznale kake posledice radi njenega »shledenja«.

V urad dr. Defneta prihaja dnevno cel kup pism. Nekatera so od raznih »svetovidežev«, ki ponujajo za par dolarjev popolno ozdravljenje, drugi ponujajo svojo roko in srce vroči deklici, tretji jo zopet radi vzeli za svojo, ker nima očeta.

Kmetijstvo.

Ne oddajajmo živine, ki je neobhodno potrebna.

Težak je boj naših živinorejcev proti pomanjkanju krme. Ne le da nam trpi živina, trpi tudi vse naše gospodarstvo. Užitek od živinoreje je postal malenkosten, nasprotno pa nas slane vsako dokupovanje krme nenavadno visoke stroške. Velke so žrtve, ki jih doprinasamo za našo živinorejo. Vendar ni druge pomoči, kakor da vztrajamo in da zdržimo. Ne izpraznimo še nadalje naših hlevov, da ne podležemo z našim gospodarstvom! Živino, ki je neobhodno potrebna za delo in za dom, moramo obdržati, pa naj trpi še nekaj časa pomanjkanje.

Zlasti naše dobre plemenske živine ne smemo oddajati iz hleva, drugače pridemo ob vso prirejo. Naši domači mesarji so nam odpeljali že mnogo lepših bikov v svoje klavnice, kjer so jih pobili. Ali naj izgubimo še to, kar nam je ostalo? Kako naj nadomestimo plemenjake, ki nam menjajo sedaj vse povsod?

Pa tudi teh plemenskih krav, ki jih imamo danes takorekoč za seme, ne moremo več oddajati, pa naj se nam ponujajo še tako vabljive cene. Če pridemo še ob to živino, pridemo ob najvažnejši vir za nadaljnje dohodke pri našem gospodarstvu. Kako naj nadomestimo take živali, ki predstavljajo najvažnejši kapital pri hiši?

Opozorjamo zaradi tega vse živinorejce križem naše dežele, da se dajo zapeljati po tujih in domačih kupcih in naj ne zavržejo živali, ki so neobhodno potrebne.

Dobre plemenske živali naj ostanejo doma za seme in za užitek, pa naj se godi naši živini do novine še tako trda.

Ne podirajmo glavnega temelja našne gospodarstvu! („Kmetovalec“).

Zdravo mleko.

Naj si bo, da se ima porabiti mleko v svežem stanju ali pa, da se ima uporabiti za pravo mlečnih izdelkov, vselej in povsod moramo zahtevati, da je mleko zdravo. Zdravo mleko se odlikuje po tem, da je pravega mlečnega okusa, da je stanovito in da daje dobre, okusne in trpežne mlečne izdelke, naj si bo potem že sir ali pa sirovo maslo. Iz slabe moke ni mogoče napraviti dobrega kruha. Ravno tako pa tudi iz napačnega mleka ni mogoče dobiti dobrega sira ali pa takih drugih dobrih izdelkov.

Če hočemo proizvajati zdravo mleko, je treba na marsikaj paziti.

Predvsem je treba snage in čistote pri vsem našem ravnanju z mlekom, ker ni kmalu tekočine, ki bi bila tako izpostavljena nesnagi kakor je mleko, in ker ni tekočine, ki bi bila tako občutljiva in tako dov. na za razne napake kakor

je mleko. Snaga tedaj povsod, pri vsem ravnanju z mlekom, pri molži in pozneje v shrambi! Tudi zrak v hlevu mora biti čist. Mleko se kvari tudi s slabo in površno molžo. Če mleko od ene molže do druge zastaja v vimenu, je to zmeraj napačno in krvavo za mleko.

V drugo je važno, da dobivajo krave zdravo krmo in zdravo pijačo. Slaba, pomanjkljiva in pokvarjena krma in taka pijača se razodevata tudi na mleku. Tako mleko je podvrženo raznim napakam. Tudi vsaka nagla prememba krme vpliva neugodno na dobroto mleko.

Zivali same morajo biti kajpada tudi zdrave. Bolehne živali imajo malo mleka in slabo mleko, bolne živali pa tudi nezdravo mleko. Zlasti bolezn na vimenu vplivajo negodno na sestavo mleka. Sicer imamo pa tudi zdrave živali včasih pomanjkljivo mleko, tako n. pr. ob času pojanja ali pa ob času visoke brejosti. Tako mleko ni okusno ne zdravo in je tudi naravnost kvarno za izdelovanje trpežnih mlečnih izdelkov, kakor sta sir in maslo.

Bodimo tedaj na vse to pozorni in skušajmo obvržati vse, kar bi utegnilo mleku škodovati. Vsaj to, kar je v naši moči, moramo storiti, da bomo dobivali zdravo in okusno mleko.

Sport.

: SK Ilirija, Ljubljana: ISK Maribor. Prijateljska tekma se vrši v nedeljo dne 22. t. m. popoldne ob 1/15. (1/3.) uri popoldne na igrišču Maribora.

Podprimo

„Jadransko Stražo“

Iz življenja in sveta.

V Ameriki, deželi vseli nemogočih Kaj ženske najbolj zanima — v Ameriki, možnosti, imajo ženske v javnem življenju več veljave, kakor pri nas. Tam imajo večinoma tudi že volilno pravico. Clovek bi mislil, da se bodo, kakor se na videz kaže, vmešale v vse moške posle, toda tarejo jih prav ženska skrb. Urad za socialno higijeno, — pri nas še nepoznan stvar — v katerem imajo glavno besedo ženske je nedavno poslal 5000 žnam iz najboljših krogov in 5000 žnam z vsakčisto naobrazbo vprašalne pisa s prošnjo, da jih po svoji najboljši vesti izpolnijo in vrnejo v radu. In kaj mislite, kaj je hotel ta urad zvedeti od teh žn? Nie družega, kakor to, kakšne izkušnje so doživele v ljubezni — pred omočitvijo. Namen tega za nas vsekakor čudnega vprašanja je bilo baje proučevanje drže moderne žene. Vprašalne pole je sestavila dr. Katarina Davis. Omočene žene morajo odgovoriti na te-le vprašanja: 1. Ali je vaše zakonsko življenje srečno? 2. Ako ne, iz kakega vzroka? 3. Ali vas je kdaj »vleklo« k mle

dim ljudem (moškim seveda!)? 4. Ako da, opišite, kaj vas je najbolj mikalo? 5. Ste li kedaj imeli kak »flirt« (ljubavno razmerje)? 6. Kako daleč ste šli pri tem? — Na neoženjene so stavljena tale vprašanja: Kako stari ste bili, ko ste bili prvič zaljubljeni? Kako je vplivala ta ljubezen na vašo moralo? Zakaj se še niste omožili? — Ker je bila tajnost seveda zadržana, je odgovorilo več tisoč žensk, ki so sprejele te vprašalne pole. 375 žen je priznalo, da je imelo ljubavno razmerje tudi z drugim možni, 208 ni imelo ljubavnega razmerja z nobenim drugim, kakor s svojim možem (če je le res...), 389 sploh ni bilo zaljubljenih, 38 žen na ta vprašanja ni odgovorilo (slaba vest!) 21 jih je priznalo, da so se dale poljubljati, 105 je dopuščalo, da jih je njihov ideal objemal in pritiskal k sebi, 375 pa jih je priznalo, da se počutijo v zakonu prav srečne. Odgovori neomagoženih še niso pregledani; ker bodo nedvomno bolj zanimivi, bomo o njih še poročali.

Mrtvo mesto Hara-Hoto.

Svetovni angleški list »Daily Mail« je pred par dnevi prinesel senzacijo, da je ruski učenjak in znani raziskovalec Kozlov odkril v centralni Aziji mesto Hara-Hoto, v katero doslej še ni stopila noga Evropejca. V mestu je našel veliko knjižnico, ki obsega nad 2000 knjig, pisanih v neznani jeziku. Vest bi bila res lahko povzročila v učenem svetu veliko senzacijo, če bi se to ne bilo zgodilo — pred 15 leti. Takrat je namreč ruski polkovnik P. K. Kozlov, znani raziskovalec, pritoval po centralni Aziji ter poskušal priti v sveto tibetansko mesto Lhasu, kar pa se mu ni posrečilo. Na tem potovanju je odkril Kozlov v pesku zasipano mesto Hara-Hoto. To mesto je moralo biti v davnih časih nekako kulturno središče srednje Azije, toda že več sto let je bilo zakopano v pesku. Podnebje srednje Azije je spremenljivo in tako je danes tam, kjer so bila nekoč rodovitna polja in velika mesta, peščena puščava. Pri izkopavanju so v resnici našli veliko knjižnico, ki je obsegala nad 2500 knjig, pisanih v perzijskem, sanskritskem, arabščem, mongolskem, tibetanskem, tangutškem, jeziku in v jeziku, ki je izumrlega plemena Si-sja. Besednjak tega jezika, ki se je slučajno našel med drugimi knjigami,

mi, je omogočil razumevanje tega jezika. Cela knjižnica je bila prenešana v muzej ruske akademije nauk. Razen tega je našel Kozlov med izkopavinami mnogo umetnin, kakor slike na platnu, na finih svilenih tkaninah, gobeline, kipe, freske, keramične predmete, papirnat in kovani denar, ter najrazličnejše druge predmete vsakdanjega življenja. Večina teh dragocenosti je dobro ohranjena, ker je bila zakopana v suhem pesku. Vsi ti predmeti so shranjeni v posebnem oddelku ruskega muzeja v Petrogradu. Sovjetska ruska vlada je sedaj zopet poslala Kozlova, da nadaljuje s svojim raziskovanjem in izkopavanjem tega, danes mrtvega, a nekdanj nedvomno zelo slavnega mesta.

Iz pisma ruskega veleposelnika.

Berlinski ruski dnevnik »Rulj« prinaša po »Timesu« pismo nekega »pomješčika« (veleposelnika, grajščaka), ki je ostal v Rusiji. Kako so poprej živeli ruski pomješčiki, je dobro znano našim bivšim ujetnikom pa tudi čitateljem ruskih povesti. Njihovo življenje so lepo opisovali Turgenjev, Tolstoj, Čehov in drugi. Kako se godi pomješčikom v sedanjih »komunističnih« Rusiji, o tem nam priča sledeči dopis, ki ga objavljamo po uvodu navedenem ruskem listu.

»Znano Vam je,« — piše dotični veleposelnik — »da je po izbruhu boljševiške revolucije bila naša rodbina — oče, trije bratje in jaz — prisiljena ostati na našem prejšnjem posestvu. Posestvo so seveda razdelili, nam pa so dali kos zemlje in nam naložili, da ga moramo sami obdelovati. Od tega časa se je začelo naše novo življenje. Dela je bilo mnogo, a prve mesece nam je šlo težko izpod rok; ni se lahko odpovedati že privzgojenim, globoko vkoreninjenim navadam in razvadam ter živeti muškovo življenje. Poleg tega so nam dali neznan kos zemlje, ki je rodil tako malo, da nam je predla trda; nemara smo bili nekaj krivi sami, saj se nismo razumeli v praktično obdelovanje malega zemljišča. Počasi pa smo se bili privadili novemu delu in od tega časa nam gre nekoliko boljše.

Delo smo si razdelili tako-le: Oče je postal pastir. Vsako jutro vžame s seboj Sveto pismo, zvezek Pascala in kosček kruha ter se poda na pašo s kravami in

ovcami, ki pa jih nimamo mnogo. On tu di seje in kadar pride čas setve, ga eden izmed nas izmenja, vzame pastirsko palico in krene na pašo. Prvi brat ostane doma, opravlja hiša popravila, molze krave in krmi kure. Drugi brat vodi konje, tretji in jaz tolčeva grudo na polju.

Potem pride čas ko kosimo seno. V tem času moramo vsi razen očeta delati od zore do mraka, ker si dninarjev ne smemo najemati in moramo opravljati vse delo sami. Sedaj se začneja najtežje delo, ki traja do jeseni, ko pospravimo vse pridelke. Solnce nas že najde na polju, delamo v najhujši vročini, le opoldan stopimo v senco, použijemo mleko s kruhom in krenemo zopet na delo. Tudi ponoči si ne moremo prav odpočiti. — Kmetje pustijo konje čez noč na paši, pa si moramo med seboj razdeliti »nočno službo« pri konjih. V prvem svitu vstanemo, použijemo malo kruha in mleka in gremo na delo.

Ko smo žito pospravili, zmlatili in shranili v žitnico, vzamem cepič na rame in grem v vas, kjer dobim delo pri kmetih. Kmetje me radi sprejmejo, pa hodim od vasi do vasi, mlatim in služim žito. Navadno živim skupno s svojimi delodajalci, ki me dobro hranijo in mi dajejo za plačilo primerno mero žita. Kmetom moram priznati, da so z menoj prijazni in da mi dajejo vsekar dovolj za jesti in tudi pravično plačilo. Večkrat mi privoščijo kak priboljšek ali napravijo za me boljše kosilo. Prvo leto so mi tudi dali črevlje, ker sem bil popolnoma bos.

Na jeseni se vračam domov obložen s težkimi vrečami žita. Sedaj si lahko nekoliko oddahnem; imam celo priložnost, da vzamem ob večerih kako knjigo v roke in čitam. Vendar pa mi tak odpoitek ne koristi preveč. Človek, ki mora čez dan naporno delati, nima po noči razpoloženja za kako duševno delo; izmučen in vsega sit si vleče in zaspi. Samo v poznovesenskih večerih, ko se vsa družina zbere okoli male svetilke, ko zunaj šumi veter in dež udarja ob okna, ali pa po noči, ko ne moreš dobro zaspati — ti prihajajo raznovrstne misli. Pred očmi vstajajo slike iz preteklosti, vojno učilišče, življenje pri polku, vojna... Nehote se zatopiš v čase, ki še niso preidele, ki pa so bili povsem drugačni. — Življenje je bilo še polno upov — no in danes ni ničesar več, ni niti samih upov.

Morda sem manj zdrav, toda meni je to življenje mnogo težje nego mojim bratom, ki so imeli 12 ali 13 let, ko je nastala revolucija in so se zato lažje prilagodili novim razmeram. Oče in oni se brigajo samo za gospodarstvo; neprehoma tuhtajo in premišljajo, kako bi mogli dobiti iz posestva kar največ dohodkov. Zdi se mi, da so srečni — dočim se mene pri vsem tem loteva nekak strah. Kdo ve, kaj še prinese bodočnost?

Ali bomo res vedno pokopani v tem žitem grobu, daleč od civilizacije, daleč proč od kulturnih ljudi in ali se bomo res morali vedno boriti izključno le za gola življenske potrebe?

Večkrat si mislim, kako bi se Vi čudili, če bi vedeli, kako izgleda pri nas. Naše življenje je skrajno preprosto. — Dasi ravno nas je usoda na zunaj izenčila z mušiki, je vendarle razlika med nami. Res je, da že davno ni več tistih zoprnih čustev, s katerimi so prvotni mušiki gledali srečevali nas, brezpravne in obubožane pomješčike, pa je vendar čutiti, da mi nismo isto s kmeti, tudi če na zunaj izgledamo isto.

Kmetje sami so v težavnem položaju, zlasti še letos, ko smo imeli zelo slabo letino. Mnogi kmetje si žele, da bi se vrnil stari red, ko so se v lačnih letih zatekali k pomješčiku, ki je imel večje zaloge žita in jim je lahko priskočil na pomoč.

Število avtomobilov.

Ameriški finančni agenti v inozemstvu so zbrali podatke o številu avtomobilov v raznih državah. Računa se, da se nahaja na vsem svetu 14.622.180 avtomobilov, 84 odstotkov od teh odpada samo na Zedinjene države ameriške. — Ogromna večina avtomobilov — 80% — je za osebno vožnjo, 1.763.378 avtomobilov pa za prevažanje tovarnega blaga.

Evropa je prekosila Ameriko zgorajpo številu motornih koles. Teh cenih dvo-kolesnih motorjev je v Evropi trikrat več nego v Zedinjenih državah.

Zedinjene države so imele v decembru 1. 1922 11.025.377 osebnih avtomobilov (motorna kolesa niso všteta). Drugo mesto zavzema Kanada, ki šteje 357.271 osebnih avtomobilov, 145.000 tovarnih avtomobilov in 145.000 motornih koles. V Franciji se nahaja 201.040 osebnih avtomobilov, 94.876 tovarnih in 45.945 motornih koles, v Nemčiji 82.505 avtomobilov, 45.587 tovarnih in 37.941 motornih koles.

V Rusiji je približno 13.000 avtomobilov za osebno vožnjo. Nadaljnji podatki niso znani.

Ni kotička zemlje, kamor bi ne prodrl avtomobil. Avtomobile imajo — seveda v omejenem številu — v Arabiji na Azorskih otokih, v Barbadosi, Boliviji, na Kanarskih otokih, v Gvineji, Islandiji, Libaniji, na Madagaskarju, v Siamu. V Indiji je na pr. več avtomobilov nego v Italiji, na Kubi desetkrat več kot na Madžarskem.

Od ameriških državah je največ avtomobilov v Pensilvaniji in Kaliforniji; v vsaki teh držav čez 700.000 avtomobilov. Celotno redko naseljeni državi Juta je petkrat več avtomobilov nego v Avstriji in na Norveškem, dvakrat več nego v Belgiji in petnajstkrat več nego na Madžarskem. Amerika je tedaj tipična država avtomobilov. (»N. Ross«)

Za svojo na novo urejeno in povečano manufakturno trgovino na drobno iščem

prvovrstno in zanesljivo moč.

Prednost imajo ponudniki z dolgoletnimi spričevali in prima referencami. Ponudbe na: **Franc Ks. Souvan, Ljubljana. Ustanovljeno 1835.**

754 2-1

Mala oznanila.

Sprejmejo se gospodje ali dijaki na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava »Tabora«, 750 2-2

URE, žepne in stenske, popravljajo najsolidneje tvrdka R. BIZJAK, urar, Gosposka ul. št. 16, Maribor. 591 15-13

Kupim registrirno blagajno s štirimi ali šestimi predali. Ponudbe na naslov: Lekarna pri »Mariji Pomagaj«, Celje 761 2-1

V zakup se da velik vrt ob glavnem keledvoru. Prodajo se: dvoprežna nova kočija, strojni voziček, olječi stoliček, 1 kopalna banana, 1 pulc z marmornasto plešo. Vprašati Gregoričeva ul. 12/II. nad. 760

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Izgubila se je listnica z ee lezničarsko legitimacijo na im. R. Stander. Najditelja se prosi, da vrne vsaj legitimacijo v trgovini B. Lešnik, Gosposka ulica 14. 759

Zamenjava stanovanja.

Snažno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava.

OPEKA CEMENT

slama, koruza, krompir, seno, oves, premog, drva, les. volna

itd. se dobi i

ANDREJU OSET
Aleksandrova c. 57. Tel. 88
689 **MARIBOR.** 10-5

Veletrgovina z železnino Pinter & Lenard

Telefon št. 282 **Maribor** Telefon št. 282

Brzjavni naslov: Pinter Maribor

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina, štedilniki, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, kovanja za zgradbo in pohištvo, kuhinjska posoda vlita in pločevinasta, kovaško, ključavničarsko in mizarско orodje, kose, brusni kamni in vsi v železninsko stroko spadajoči predmeti. Blagajne vseh vrst, verige domače tovarne.

Postrežba točna, cene solidne! 2576

Perilo,

klobuke

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAN, Maribor, Glavni trg 2

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačevina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarich, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13. 2577

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usneno! Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!